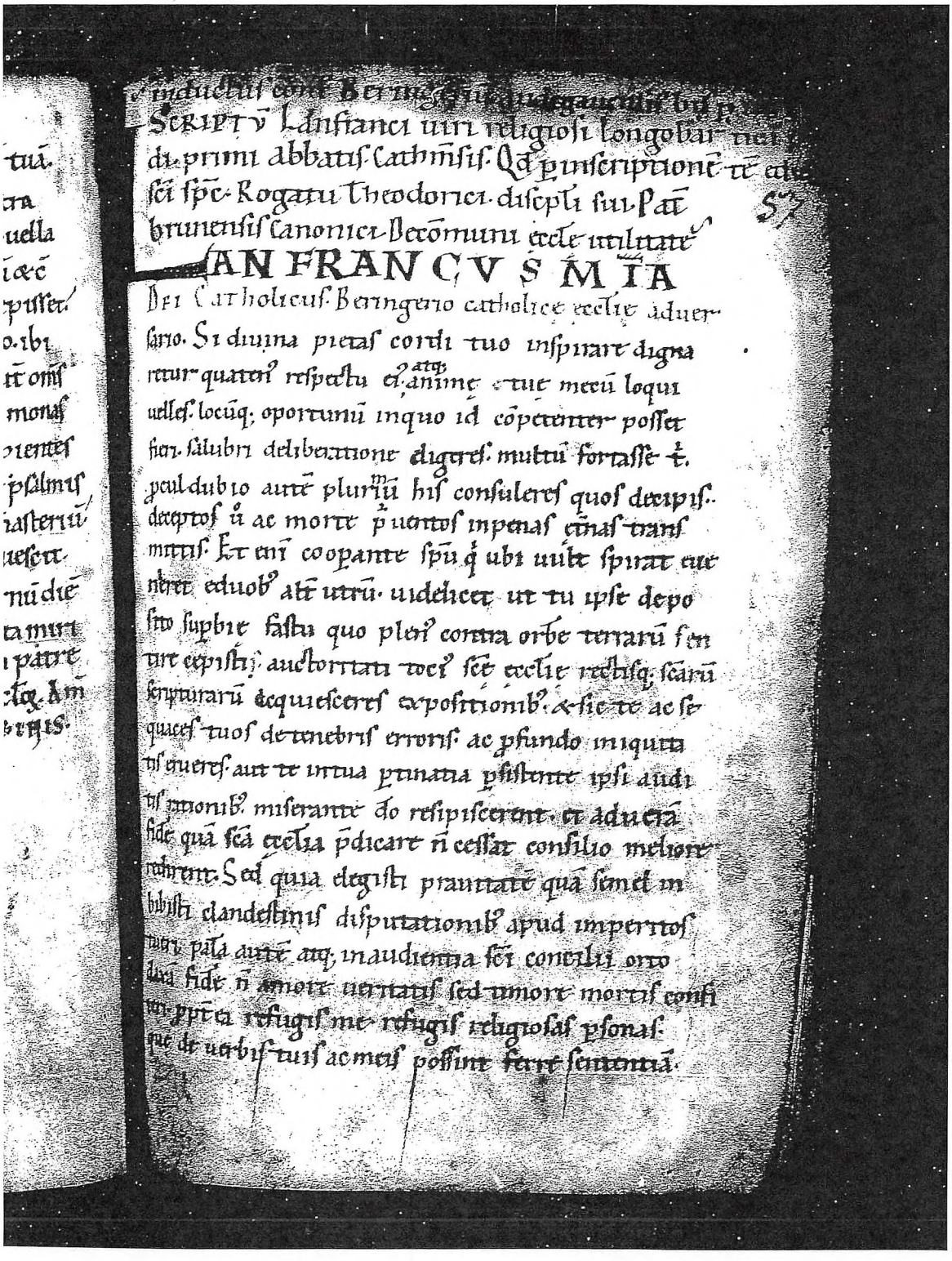

SCRIPTV LANFRANCI VIRI RELIGIOSI LONGOBAR
DI PRIMI ABBATIS CATHMENSIS. QVE PINSCRIPTIONE TE ADH
SCI SPE ROGATV THEODORICI DISCIPLI SVI PAT
BRVNENSIS CANONICI BECOMENSIS ECCLE VTILITATE
57

LANFRANCVS MIA

DEI CATHOLICVS BERENGERIO CATHOLICE ECCLIE ADVER
SARIO. SI DIVINA PIETAS CORDI TVO INSPIRARE DIGNA
RETVR QVATENVS RESPECTV EI ATQ ANIME TVE MECVM LOQVI
VELLES LOCVMQ OPORTVNVM INQVO ID COPETENTER POSSET
FIERI SALVBRI DELIBERATIONE DIGERES MVTVVM FORTASSE T.
PAVL DVBIO AVTE PLVRIMVM HIS CONSVLERES QVOS DECIPIS
DECEPTOS VT AC MORTE PERENNI PENAS ETIAS TRANS
MITTIS. ET TAMEN COOPANTE SPV QVI VBI VVLTE SPIRAT VE
NIRET EDVOB ATE VTRVM VIDERETVR VT TV IPSE DEPO
SITO SVPBIE FASTV QVO PLERIS CVNCTA ORBE TERRARVM FERE
VIRE CEPISTI AVCTORITATI TOTI SCE ECCLIE RECTISQ SCARVM
SCRIPTVRARVM ACQVIESCERES EXPOSITIONIB ET SIC TE AC SE
QVACES TVOS DE TENEBRIS ERRORIS AC PROFVNDO INIQVITA
TIS EVERTES AVT TE VIRTVA PRAVITAS PVDENTE IPSI AVDI
TIS RATIONIB MISERANTE DO RESIPISCERENT ET ADVERA
FIDE QVA SCA ECCLIA PREDICARE NON CESSAT CONSILIO MELIORE
REMVERENT. SED QVIA ELEGISTI PRAVITATE QVA SEMEL IN
HABVISTI CLANDESTINIS DISPVTATIONIB APVD IMPERITOS
VIROS PALAM AVTE ATQ INAVDIENTIA SCI CONCILII ORTO
DOXA FIDE NON AMORE VERITATIS SED VMORE MORTIS CONFI
TERIS PROPTEA REFVGIS ME REFVGIS RELIGIOSAS PSONAS
QVE DE VERBIS TVIS AC MEIS POSSINT FERRE SENTENTIA

Wien NB. 864, fol. 57r

Rupertus abbas tuitiensis lymburgensis diocesis spiren[sis] natione teuto[nicus]
et studio parisien[sis] ad lymburg veniit vir vite et sanctitate insignis
et diuinis reuelacionibz meruit plura scripsit In Cantica canticor[um] libros iii
De operibz mundi. Reuelacionu suar[um] de s[an]cta trinitate et p[ro]pri[et]ate ei[us] libros iii
Et alia et sequentes composuit de religiosis cuius exortus lymburgen[sis] claustrum
sub henrico imperatore e[st] anno dn[i] mc[o]

BIBLIOTHECA PALAT
VINDOBONENSIS.

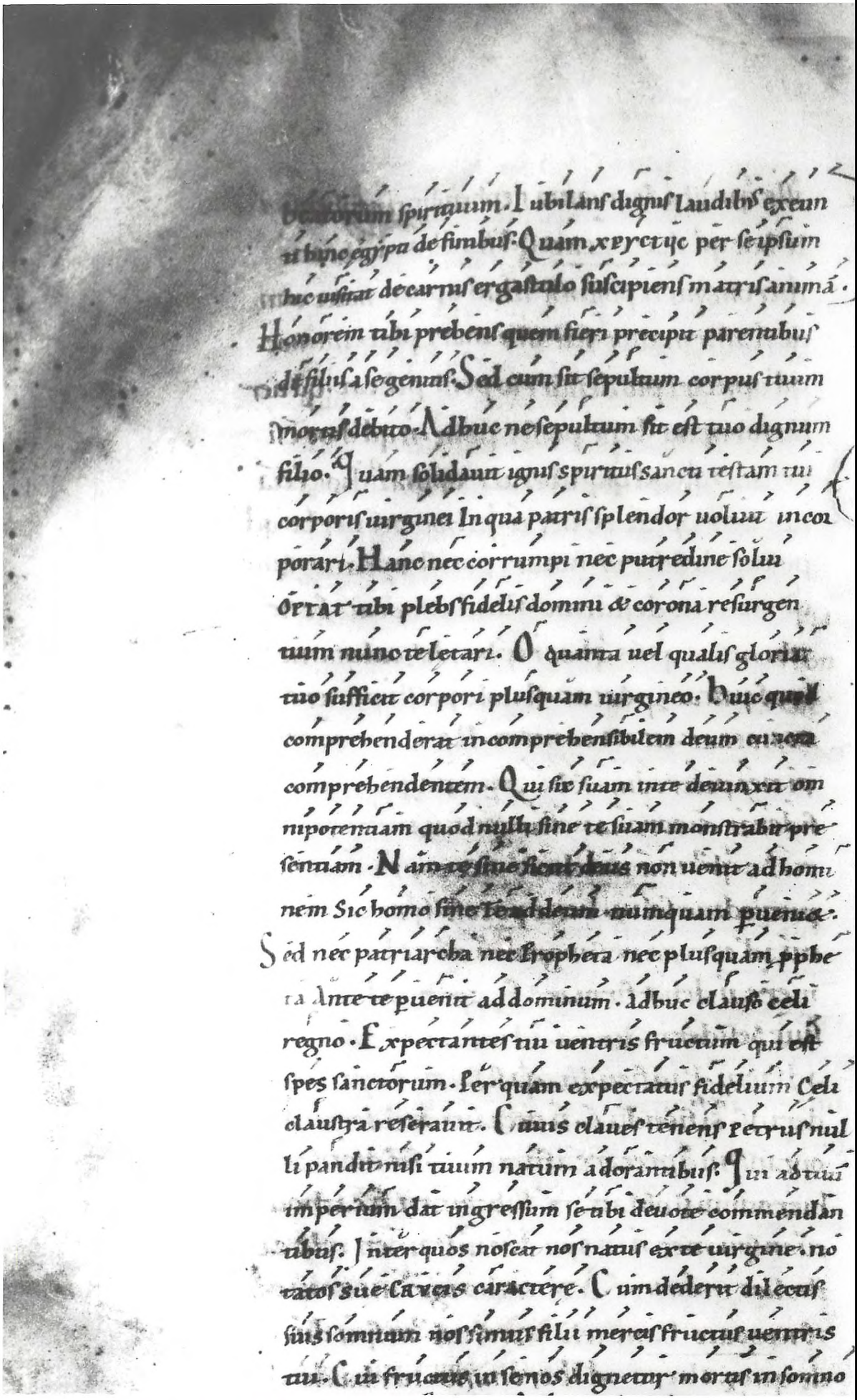
Wien NB. 917

corū iudicio · uidelicet qđ in ea · id est homina nra
quam iam cōpleta sit resurrectio · ut sit corpo
re & anima in cęlo · Qđ pio corde credunt · pio
ore in eā dicunt · qui eā diligunt · & cū dignita
tē in qua inter cuncta creata nī habe parem ppen
dunt · eī corp9 qđ in carcere scripturā dñs in se ēclusit
totū · inter cōmunia mortuoꝝ cadauera corrum
pi cogitare eaā nedū dicere abhorrescunt · In
quo mecū sit & ego cū illis desiderio pietatis · ma
lens unci abeis quā eos uincere · ut hoc qđ posui
optat · auferri posse ratione · & nī optando sed af
firmando eā resurrexisse possem eā publice pdi
care · Vbi nāq scripsi dicens virgini · OPTAT TIBI
PLEBS FIDELIS DNI · ubi tam leuiter dixissem tot sȳl
labis · sic · affirmam9 nos fideles dñi · si auderē
transgredi qđ absit uerba scōrū patrū utriusq;
testamti · Qui diligenter discernunt qualiter sit
sentiendū inter mortuū unū ɔ̄ms mortuos ·
inter dm creatorē ɔ̄ creatos · inter resuscitantem
& resuscitandos · inter hominē nī peccatorē · ɔ̄ho
mines peccatores · inter filios hominū · & filiū
non hominū sed hominis · inter filios cōmixtionis ·
& filiū nī cōmixtionis · inter filios corruptio
nis · & filiū nī corruptionis · Qui enī de semine
corruptibili cōmixtione masculi & femine co-
fluxerē in matrū suarū uteris · iuste in cor-
ruptionē diffluunt in resolutione sui corpo
ris · donec ille q̄ ex non ē fluxit ex semine pa
tris & ex sanguine matris · cui9 patr̄ os non ho
mo · mater homo nī os · ipse ū ds ɔ̄homo · dī &

Wien NB 917. f. 9a

incorrupte virginis fili? Quo ñ derelinques animá
meã in inferno · nec dabis scm tuũ uidere corrup
tionẽ · Omnũ nempe aliorũ hominũ anime ẽẽnt
in inferno · nisi p xpm fuissent redepte ex inferno · in quẽ anima xpi ñ liberanda · si; liberanꝫ
descendit · Simlit omnũ hominũ alioꝝ caro · in
corruptionẽ reuertit · quando anima & corpus
separat · etiã si in putredinẽ & puluerẽ ñ soluat ·
sic bi de quib; aplṡ loquit · Nos qui unum qui re
linquum simul cũ illis rapiem in nubib obuiá
xpo in aera · & sic semp cũ dño erimus · Hii sunt q
inuenti in corpore dño ad iudiciũ uenienti ra
puunt in nubib obuiá xpo in aera · & in ipso rap
tu eoꝝ corpora separant ab anima · & in eodem
rap m · qꝫ tu resumunt corpora · Qui quãuis in
putredinẽ puluerisñ resoluant · tam in cor
ruptionẽ reuertunt · Magna enim ẽ corruptio
in filiis corruptionis animarũ de corporib sepa
ratio · cũ ille qui ambulabat · iacẽ · qui loquebat
tacet · qui fuit unus · ẽ mortuus · & qui animã ha
bens que non ẽ terra · sed sps ñ totus fuit terra ·
separat ab anima · tot in corpore in terrã ẽ re
uersus impleta sententia · quã dixit dns · Terra es ·
& in terrã reuerteris · In qb; uerbis & si pecca
tores terra spualit intelligant · terrena diligen
tes · scdm litterã tam oms homines tam bene sci
qui celi uocant · q cũ sint carne in terris · conuer
satio eoꝝ ẽ in celis · quã illi qui terra uocant pec
catores · notant · qui oms ut dictũ ẽ in terrã reuer
tunt · donec a xpo de morte in unã mutent · sco

Wien
NB.
917,
f. 9r

beatorum spirituum. Iubilans dignus laudibus exeun
ti huic egipta de finibus. Quam xpc tuc per seipsum
huc usitat decurrus ergastulo suscipiens matris animā.
Honorem tibi prebens quem fieri precipit parentibus
de filiis a segenus. Sed cum sit sepultum corpus tuum
mortis debito. Adhuc ne sepultum sit est tuo dignum
filio. Quam solidam ignis spiritus sancti vestam tui
corporis virginei In qua patris splendor uoluit incor
porari. Hanc nec corrumpi nec putredine solu
ORTAT tibi plebs fidelis domini & corona resurgen
tium nunc te letari. O quanta uel qualis gloria
tuo sufficit corpori plusquam virgineo. huic quod
comprehenderat incomprehensibilem deum cui ecce
comprehendentem. Qui sic suam inter deum xpm om
nipotentiam quod nulli sine te suam monstrabit pre
sentiam. Nam sine sancta dei non uenit ad homi
nem Sic homo sine te ad deum nunquam puenit.
Sed nec patriarcha nec prophetā nec plusquam ppheta
Ante te puenit ad dominum. Adhuc clauso celi
regno. Expectantes tui uentris fructum qui est
spes sanctorum. Per quam expectatus fidelium Celi
claustra reserauit. Cuius clauis tenens Petrus nul
li pandit nisi tuum natum adorantibus. Qui adtui
imperium dat ingressum se tibi deuote commendan
tibus. Inter quos noscat nos natus ex te virgine. no
tatos sue cauas caractere. Cum dederit dilectus
suis somnum nos simus filii mercis fructus uentris
tui. Cui fructui in senos dignetur mortis in somno

Wien NB. 917, fol. 12v

Ferabundio.

Sermo de scis martyribus Hereneo
et Abundio. Homiliam festiuitatis scor̄ mar-
tyrū Hereneī & Abundii exponere ali
qd loqui ad honorē dñi nr̄i ihu xp̄i cui testes
sunt ipsi. & ad edificationē p̄xmi. incipit illud
quod legim⁹ in uerbis sci Augustini. Nullus gra-
dus p̄ter: missus ē. de q̄ non haberet testi-
moniū salus omnium. Quib⁹ uerbis tanta doc
trina nos pusilli subnectam⁹. q̄d d̄o docente in
his ēsideram⁹. Expendim⁹ enī sūmū & imūm in
mundo gradū. Qui aut gradus supior in mun
danis dignitatib⁹ quā regū & impatorū. q̄s
aut in mundo gradus inferior: quā cloaca
riorū. Sicut nempe humanis stercoribus nul
lū stercus ē fetidius. sic cloacariorū gradibus
nullus ē temptabilior gradus. X̄c̄ solus salus
omnium. de imo & sūmo gradu & in eor̄ medius
gradib⁹ habet testimoniū. q̄a de impatorib⁹
& regib⁹ & de omnib⁹ mundi p̄fessoribus habe-
mart̄yres. & de cloaca tā bene sic̄ de regū &
imperatorū auro & purpura suos habet teste.
Hi nempe testes sci Hereneus & Abundius in
cloaca facti sunt dñi ihu martyres. Quor̄ alter
idest Abundius n̄ fuit cloacarius sic̄ scs hereneus.
sed uere q̄ passus. Dns nempe luerat⁹ est p̄ lau
reneū ỳpolitū. p ỳpolitū nutricē suā concor
diā. & p̄ concordiā hereneū. p̄ hereneū Abun
dium. Hereneus namq cū audisset scē concor

in cloaca

Vien NB. 917
f. 12v

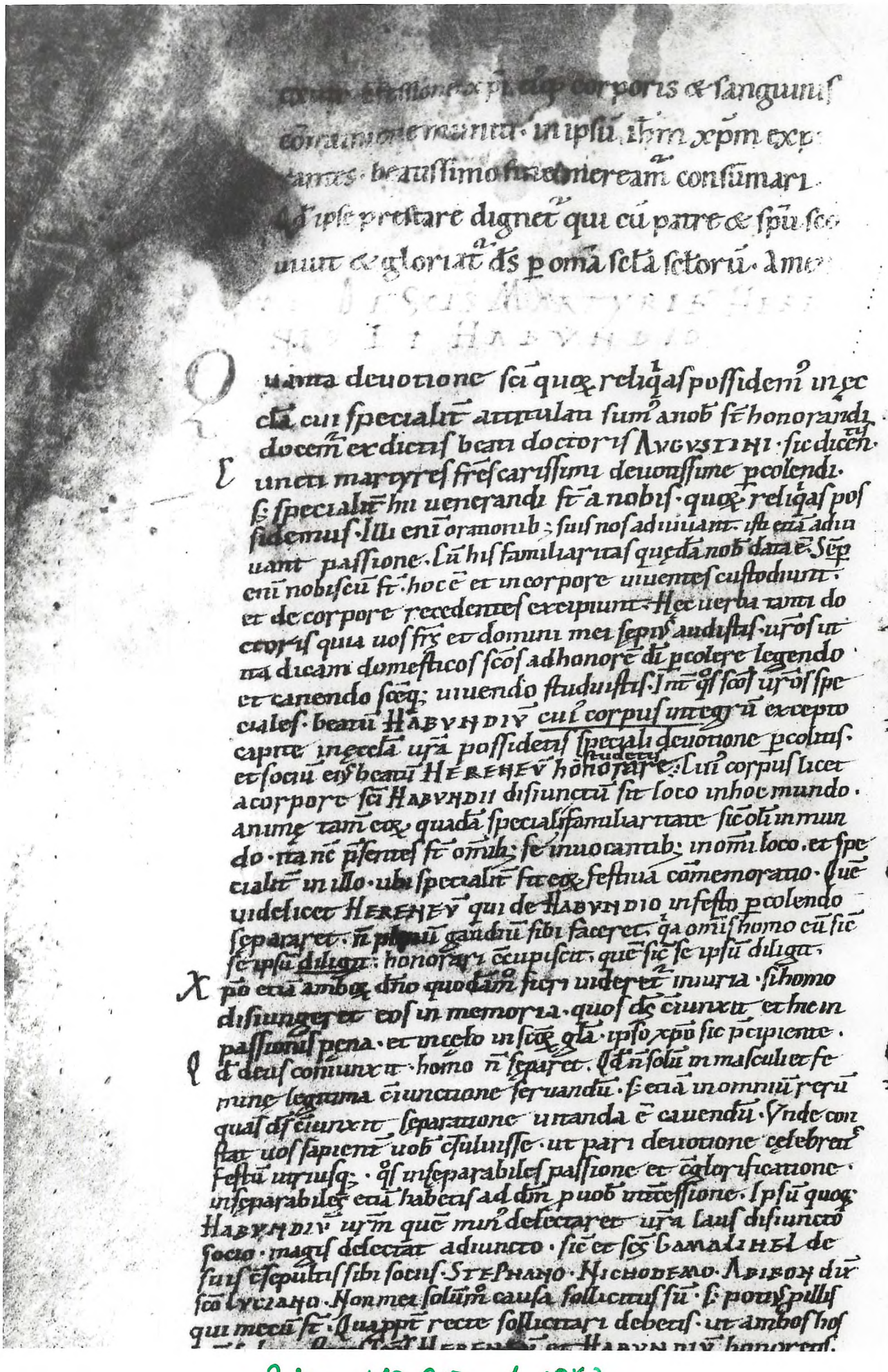
In conspectu hominū quēlibē in cloaca
stercore humano implectū mori ualde
ignominiosū. In auro & purpura & lecto
eburneo mori. & multa familia fultus
hoc procurari gloriosum. In cōspectu dñi
hec mors tua ē ignominiosa. sicut illius
qui in purpura & byssō epulans mortuus
est in illa gtā cōtumeliosa. In cōspectu
hominū fetor utriq; lāhari & illi ulceribꝫ
pleni inter canes diuitis purpurati
morientis. & lāzari quatriduani mortui in sepulchro fetentis ualde intolerabilis & ignominiosꝰ. in cōspectu dñi utriq;
ualde pciosus. Nam ille diues de crapula & purpura portat̄ a diabolo in infernū. & lāzarus ulcerosus in sinū abrahe
ab angtis de stercore portatus & eleuatus in requē sc̄orū. & ille alter lāhar
fetidus in sepulchro uisitatus & resuscitatus a dño. & post resurrectionē sublimat̄ in cētū gaudens cū dño. Dñs
enī non derelinqt̄ sc̄os suos qui hic reluctu uident̄. sed in eternū ēseruant̄
ab eo qui cū sc̄is suis ē in certamine cōfortans. & in cēlo uictores remunerans
Qui sic de eo dicat̄ sc̄m suū quem libē non
deserit s; descendit cū ipso in fouea. nec
relinquē eū donec sceptrū regni sibi
[illegible] Hic dñs pr̄ uic xp̄c cū sc̄is suis

Wien NB. 917, f. 13v

q'd · ⁊ in mlib: multus unnomine suo congregatus n ẽt
dns · q'a plures ẽnt quã duo.

tantúmodo · ñ q'd xp̃c n ẽt cú uno · q'a non
ẽnt duo · ⁊ Verum ẽ q'a in medio duor ú est ·
quando cú uno ẽ · Duo enú sunt in qb; ẽsistit
homo · uidelicꝫ spiritꝰ & caro · de quib; dicit
fidelib; ab apl̃o · Spu ambulate · & desideria
carnis n ꝑficietis · Caro ẽ cupiscit aduersus spm ·
spiritꝰ a dúsus carné · hec sibi inuicẽ aduersant
ut n quecúq; illa faciatis. Qd si spiritꝰ carnem
tã subegerit sibi ut n spiritꝰ carnis s; caro sub
iciat spiritui in ome opus dni · tunc duo sunt
congregati unnomine dni · etiá in uno ho
mine · in quoꝝ medio dns se dicit ẽ. Sic
etiá in uno homine factus ẽ duor ú consens ·
de quo loquit dns · Si ẽsenserint duo ex uob
sup̃ tram de omni re quácúq; petierint · fiet
illis a patre meo q in cẽlis ẽ · Item alio modo ;
si duo l tres fuerint in uno · uidelicꝫ hec duo
fides & opus · q'a nec fides sine opere nec opus
ualꝫ sine fide · ⁊ si tres ibi fuerint · idest fides ·
spes · karitas · ibi in medio eoꝝ ẽ dns · Rursus
alio modo, si in uno homine id dilectio dei &
proximi · ut si tres ibi fuerint uidelicet tres
personꝫ patris & filii & sps sci in unú congre
gate · ut in trib; psonis unus credat ds sic apls
dicit · corde creditur ad iustitiá · ore aut confes
sio fit ad salutẽ · ibi in medio ẽ xr̃s · q'a ipse ẽ
dei filius cú patre & spu sco unus ds in diuisus ·
Vbi taliter duo & talit tres nec in uno homi
ne nec in duob; nec in trib; nec in infinitꝰ mi

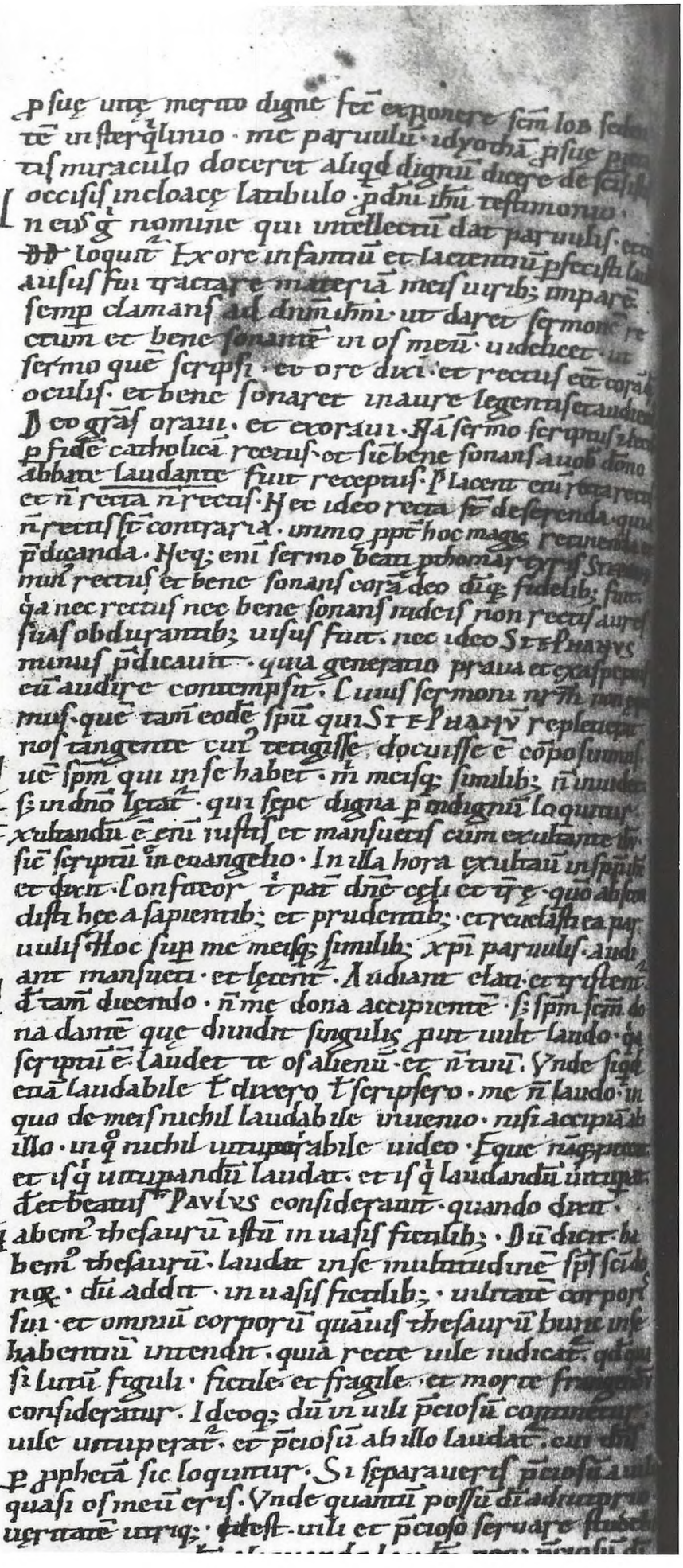
Wien NB 917
fol. 13v

corpis & sanguinis
communione maneat in ipsū ihm xpm exp
tamen beatissimo fine cream consumari
ds ipse prestare dignet qui cū patre & spū sco
unus & glorius ds p oma scla sclorū. Amen

Quanta deuotione sca quoq; reliquias possidem ecclā cui specialit articulatu sum anob se honorandi docem ex dictis beati doctoris Augustini sic dicentis uncti martyres fres carissimi deuotissime pcolendi & specialit hi uenerandi sc a nobis quoq; reliquias possidemus. Illi enī oronib; suis nos adiuuant. ista etiā adiuuant passione. Cū his familiaritas quedā nob data e. Sepe enī nobiscū st. hoc e et in corpore uiuentes custodiunt. et de corpore recedentes excipiunt. Hec uerba tanti doctoris quia uos frs et domini mei sepius audistis. ut eos utinā dicam domesticos scos adhonore di pcolere legendo et canendo scq; uiuendo studuistis. Inter qs scos ut os speciales. beatū Habundiū cui corpus integrū excepto capite in ecclā ura possidetis speciali deuotione pcolitis. et socium eius beatū Herenen honorare studetis. Cui corpus licet a corpore sci Habundii disiunctū sit loco in hoc mundo. animę tamen eoq; quadā specialis familiaritate sic oli in mundo. ita nē psentes st omib; se inuocantib; in omi loco. et specialit in illo. ubi specialit sue eoq; festiua cōmemoratio. que uidelicet Herenen qui de Habundio in festo pcolendo separaret. n plenū gaudiū sibi faceret. qa omis homo cū sic se ipsū diligit: honorari ecupiscit. que sic se ipsū diligit. pō ecia ambos dño quodam facti uideret iniuria. si homo disiungeret eos in memoria. quos ds iunxit et hic in passionis pena. et uicelo in sco qla. ipso xpo sic pcipiente. d deus coniunxit. homo n separet. Sed n solū in masculis et femine legitima ciunctione seruandū. s ecia in omniū requalis ds iunxit. separatione uitanda e cauendū. Unde constat uos sapientes uob cōsuluisse. ut pari deuotione celebretis festū utriusq;. qs inseparabiles passione et ēglorificatione. inseparabiles ecia habeat as ad dm p uob intercessione. Ipsū quoq; Habundiū ut m que mun delectat et ura laus disiuncto socio. magis delectat adiuncto. sic et scs Banaliel de suis sepulcris sibi socius. Stephano. Nichodemo. Abibon duscō Lyciano. Non mea solū causa sollicitus su. s. potius pilli qui mecū st. Quappe recte sollicitari debetis. ut amboș hos [illegible] Habundiū honoretis.

Wien NB. 917, f. 18v?

Wien NB. 917
f. 18v ?

Incipit alfabetum alpha. beta.
Et alphabetum alpha. beta.

Amen Joseph

i ii iii iiii v vi vii viii viiii x

Alpha. Beta. Gamma. Delta. Epsimon. Zeta. Hita. Theta. Iota.

a b. g. d. e. z. h. q. i.

In domo patris mei mansiones multe sunt

k. l. m. n. x. o. p. r.

xx xxx xl l lx lxx lxxx xc

Kappa. Launa. Mi. Ni. Xi. Obreus. Pi. Quo.

k. l. m. n. x. o. p. q.

In domo mea mansiones multe sunt

k. l. m. n. x. o. p. q.

c cc ccc cccc d dc dcc

Ro. Simma. Tau. ÿ. phi. chi. psi.

r. s. t. ÿ ϕ. x. ÿ

dccc dcccc. Mille

ω longa. ⅄. Mennacuse.

BIBLIOTHECA PALAT. VINDOBONENSIS.

50 CCCXX 26

Wien NB. 956 f. 1r

Wien NB. 956

fol. 1r

ſtacum eis dedi · eaqq cæſari legere ſum deſtinatus ·
Si modo frol proſpere annuerit · ut noua ſaures
adferat · eris forſan & tu præſens · ſi alias · reddā
tibi diem · ut hoc opus Inuicem Inſpiciamus · & poſ
ſem non prius edere ei eam ſcripturam · niſi prius
tecum conferam · ſimodo Impune hoc fieri potuiſſe &
uſcare ſ nonce præteriri · VALE PAULE KARISSIME ·
INCIPIT ANNEO SENECAE PAULUS SALUTEM ·
Quotiens cunque litteras tuas audio præſentiam
tuam cogito · nec aliud eſtimo quam omni tempo
re te nobiſcum eſſe · cum primum itaque uenire
coeperis Inuicem nos & de proximo uidebimus ·
BENE TE VALERE OPTO ·
SENECA PAULO SALUTEM ·
Nimio tuo ſeceſſu angimur · quidest quæ te reſ re
moratū faciunt · ſi Indignabūdamme qd artau & ſec
tā uideri receſſeris · & alio ſurſum conuerteris erit
poſtulandi locus · ut tradatione factū non leuitate
hoc & iſſe tam & iur · SENECAE ET LUCILLO PAULUS SAL
De his quæ mihi ſcripſiſtis · non luce arundine & ca
mento eloqui · quarū altera reſ notat & deſignat
aliquid · altera euidenter oſtendit · pcapuæ cūſcia
Interuoſ ēe · hoc eſt apud uos & Inuobis · quime Intel
legant · honor omnibus habendus eſt · tanto magis
quanto Indignandi occaſionē captant · quibus ſi pa
entiam demus omnimodo eos & quaqua parceuin
cemus · ſimodo his ſint qui poenitentiam ſui gerant ·

Claude W. Barlow, Epistolae Senecae ad Paulum et Pauli ad Senecam <quae vocantur> (1938) Tf. IV

Wien NB · 969, fol. 71 · · ·

xlv Qđ caro xpī non fuit in inferno. Aug̃ c xxxx ii. i°.
xlvi Qđ nulli notū sit qua hora dñs resurrexē. Ieron̄ ad ebidiā in libro xii. qstionȳ.
xlvii Quotiens dñs apparuit p̄ resurrectionē. Aug̃ in c̄cordia eug̃.
xlviii Quomodo xp̄s impellat̄ pnob. Ieron. in epla ad Rom̄.
xlviiii Quare adorem° carnē xpi. aug̃ c xxxx ii. i°.
l Que caro equa sit anglis. & q̄ sup eos. Idē cl iiii. i°.
li De anglis gregori° c lxxxvi luce.
lii De supioribꝰ celis. Aug̃ ps xxxx ii. Qui sint tres celi. Heymo ad hebreos.
liii De arbore boni & mali. Idē cxc luce.
liiii De adā immortalitate. Beda in p̄ma ad Corinth̄.
lv Idē item in eadem.
lvi De penitentia adam. Ieron̄. in ma ps xc viii.
lvii De reuocatione eius. Ieron̄ p̄ma epla ad Ephesios.
lviii Vnde adā fuit uestitꝰ. Maxim° epc lxx viii. M I.
lviiii De usu adā. Origenes c̄ela luce.
lx Quare ds̄ tulit costā de adā dormiente. Aug̃ xviii. i°.
lxi De nomine adā. idē in eodē.
lxii De liberatione adā. Ieron̄. c lxx vii. M I.
lxiii De fide antiquȳ Beda ad Rē.
lxiiii Item idem. ii. ad Corinth̄.
lxv Item aug̃ lxxx viii. i°.
lxvi Item idē cl iii. i°.
lxvii Qđ fides det salutem. Ambrosiꝰ. in i°. ad Timotheū.
lxviii Qđ sit credere in dm. Aug̃ lxxv. i°.
lxviiii De mundo ante diluuiū. Beda in ii. Petri.
lxx De arca noe. Idem in i. Petri.
lxxi De electione iacob. & repbatione esau. Beda ad Rē. Item in eadē.
lxxii Vbi enoch sit. Heymo ad hebreos.
lxxiii De moyse & helya. Ieron̄. c lxx ii. M I.
lxxiiii De raptu helyē. Cū cc xxxv M I.

Wien NB. 1018, f. 2ra

Cod. 1018 2n

AUGUSTINUS uolusiano in ea epla. Legi litteras tuas in quibus uidi magni cuiusdā dialogi specimen. Verbū dī ubiq; totū ē. Venit autē cum manifestatū. abscedit cū occultatū. Adē nī siue occultū siue manifestū sic lux adē oculis æ uidentis æ cæci. s. uidentis p̄sens. cæci v absens. Adē æ uox audientiū auribus. adē etiā surdis. s. illis patet. istas latet. Et si audiat multitudo silens nī unū sē particulatī cōmunium sonos tanq; cibos. s. omē qđ sonat æ omib; totū ē. æ singulis totū. Item marcello in ea. Illustri uiro & eloquentissimo. Qđ ē cuntas. nī homiū multitudo. in quo ddā uinculū redacta concordię. Item malicę in ea. Non solū litteris tuis cū legis beatū mundo corde. quo ipsi dm uidebunt. intellege impios nī iusuros. Item de marcellino in ea. Cplam tuā quā p̄ sēm frem. Vos q̄ me multum diligitis. si talem assertis adūsus eos quoq; malitia & impertia & intellegentia rep̄hendor. ut me nusquā scripturę meę erasse dicatis. frustra laborati. Item de bonifacio epō in ea. Queris a me utrū parentes baptizatis parūulis suis nocent. respondeo tantā baptismi cē uirtutē. ut semel genetatus p̄ carnalē uoluptatē. cū semel genetatus fuerit p̄ aliq; spūalem uoluntatē deinceps nī possit uinculo alienę iniquitatis obstringi. cui nulla sua uoluntate cōsentit. Et paulo p̄. Regenerans sps in maioribus offerentibus æ paruulo oblato renato q. cōmunis est. Ido p̄ hanc societatē unius eiusdēq; sps. pdē offerentiū uoluntās paruulo oblato. Et paulo p̄. Semel p̄cepta paruulus xpi gram nī amittit nī p̄pa impietate. si etatis accessu tā malus euaserit. Et paulo p̄. Spm nolite extinguere. Non qā ille extingui potē. s. quantū in ipsis ē extinctores ei merito dicunt. qui sic agunt. ut extinctum uelint. Isto sensu recte potē intellegi. qđ scripsit beatissim cypriānus in epla de lapsis. cū eos q̄ tempore p̄secutionis idolis immolauerant arguens neqđ decerē inquit ad crimini cumulū infantes q̄q; parentū manib; impositi & a rectam amisertē paruuli qđ in p̄mo statū natiuitatis exordio fuerant cōsecuti. Amiserunt dixē q̄ntū a tunc ad illos sceluse q̄b; amittere coacti s. Illud uero

Cod. 1018 83 v

consanguinitate · & familiaritate nob̄ communione
tos seu & am omnes xp̄ianos auctus purga
visturab· illustra pace & salute nobis tem
bue · hostes visibiles & invisibiles amove · in
micis nr̄is caritatem largire · & omnib· fide
libus uiuis & defunctis intra ueniam · ua
& requiem concede p p̄am · p· Sē
Deus qui singulari corporis tui hostia totius mun
di soluisti debita · hac oblatione placatus ·
maculas scelerū nr̄or̄ abstergē · & om̄m xp̄i
norū viuorū & mortuorū peccata dimittē p
Dēne ds· Ctuam clem̄tiam humilit̄ impl
ra re · ut intercedentib· sc̄is tuis delic
ta nr̄a clemēt̄ emunde · dieq· nr̄os in tua
voluntate dispone · simulq· inte cessionib
sanitatē mentis & corporis tribue · Incredulo
conuersionis errantes corrige · discordantib· pa
cis tribue unitatē · Omnibusq· fidelibus tuis

BIBLIOTHECA PALAT. VINDOB.

Wien NB. 1029. f. 1v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

luissatium finis est hic maximus: qui plu
rimos ex expectat, prectum· moderatio· ppe
omnium pulcherrima est· quae ne ipsos quide
quos damnat offendit· Et quos damnauerit
dignos sol& facere absolutione· denicq; sola
est quę dñi quęsita sanguine etiam pro
p[illegible] quierit· Imitatrix beneficii celestis·
& redemptionis uniuersorũ salubris finis·
Temperans quę ferre possint aures
hominum mentes nonrefugere· Non pauc
atis; & enim· qui studet humanę infirmi
tatis emendare uitia· ipsam infirmitatẽ
sinis deb& humeris sustinere· & quodam modo pensare
non abicere; Nam pastor ille
euangelicus lassantem ouem uexisse
legitur nonabiecisse; & salamon ait; Noli
iustus esse nimium· deb& enim iustitiam

Wien NB. 1029. f. 2r

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

pomufrtarū ſuarum; Sciens enim iam tunc & iam
horū tibi fore opera fruoſa · xpō tuo fructū
d& alib; pollicebat qui primo te incubiculam
duxiſti regis inductū · diliens ubera ſup umū ·
cum diligentem amares · latentem quere ·
picula, p̄relione contempneres; Deinde aliba
no ſponſa rogaris · ut ueniaſ adiudicū dn̄i ·
adhuc tota formoſa p̄xima mea · & reph̄en
ſo non ē · unq̄; Adeſ huc alibano ſponſa · adeſ
huc alibano ſpontanea ipſa · iam nullos lapſus ·
iam nullos impſus deſcendens alibano p̄meſ
cit · Aquilonem & auſtrū aduocans · p̄flan
cupiens oſtū ſuū ut maliſ unguenta affluant · maliſ multiplicet ſecundū fructus
ofeſat xpō · & ideo beatus qui cuſtodit uerba
pph& iſ huius · quę nob; reſurrectionem
euidenciorib; teſtimoniis reuelauit dicens;
& uidi moſtuos magnos & puſillos ſtantes ante
ſedē · & libros apperti ſunt · & alius lib
apt̄us eſt qui ē · uite · & iudicati ſunt moſtui
deſcripti in libris ſecundū facta ſua; & dedit
mare moſtuos qui in ipſo erant · & infernus dedit

inreph̄enſibi
lis · tota

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

Sed qui dō sē cōmittit & diabolū nōnim & ; Sicñi
dś p nob qui contra nos. Ipsi ergo laus &
gloria a ſeculis. & nunc & semp ! & in oña secula
seculorum ām ; Explic Liber .v. ;

Incipit Liber Sextus :

Sicut uerus ē dī filius dñi nr ihs xps. non
quē admodū hominis p gratiā. sed quasi
filius ex substantia patris. Ita uero caro sic ipse
dix. quā accepim. & uerus est potus quē potam ;
Sed forte dicas qd dixer tunc temporis & cīa
discipuli xpi audientes dicentē ! Nisi quis
manducauerit carnē meā. & biberit sangui
nē meū. non manebit in me. nec habebit
uitā ēnā ; Forte dicas quomodo uera caro ;
Qui similitudinē uideo. non uideo sanguis
ueritatē ; primo omniū dixi tibi de sermone
xpi qui operat. ut possit mutare & conuertere
genera instituta naturæ ; Deinde ubi nō
tulerunt sermonē xpi discipuli ei. sed au
dientes. qd carnē suā dare & manducare.
& sanguinē suū dare & ad bibendū. recedebāt
solus tam petrus dix ; Uerba uitæ ēnē habes.

Wien NB. 1029, fol. 80v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

Wien NB. 1029

dō habes hoc in canticis canticorū. xp̄m dicentē ad eccl̄am; pone me sic signaculum in brachium tuum; ergo vnxit tē dō. signavit te dō. A signaculum in corde tuo. signauit tē xp̄s; Quomodo. quia ad crucis ipsius signatus es formam. ad illius passionē. accepisti signaculū ad illius similitudinē. ut ad ipsius formā surgas. ipsius vivas figura. qui peccato crucifixus est. & dō vivit. Cruus homo vetus. in fontē dimersus. peccato cruci fixus est. sed dō resurrexit; Deinde habes alibi speciale. qd tē vocauerit dō; Inbaptismate ait, quasi specialit̄ concrucifigeris xp̄o; Deinde quasi specialit̄. quando accipis spiritale signaculū; Vide distinctionē p̄sonarū ee. sed conexū ome mysteriū trinitatis; Deinde quid aptr tibi dix. Vtlectū ē nudius testius. Diuisiones ait s. gratiarū. idē ait spr. Diuisiones ministeriorū. idē ait dns. Diuisiones operationū s. idē ait dō. qui operat oīa omnib; ; Oīa inquid

Wien NB 1029

(fol. 81v ?) ~~fol. 80v od. 82v~~

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

damus. Inimicis nris quotiens petierint
Indulgemus; Istis enim operib, & hiis simi
libus minuta peccata cottidie redimunt.
Capitalibus vero criminibus non hoc so
lum sufficit. sed addendae sunt lacrimae.
& rugitus. & gemitus. continuata. & longo
tempore, puracta ieiunia. largiores elemo
sine. & iam plus quam nos ipsi valere possu
mus erogandae. Vtrum nos ipsos a cõmunione
aecle remouentes. in luctu & miseria
multo tempore p manentes. & penitentiã
& iã p lup lice agentes. quia iustu est utqui
cũ multorũ destructione se p didit. cũ
multorũ edificatione se redimat, ad ex
tremũ nonne impossibile ut grãe qd fug
gero. ut si lugeam extincta anima nram.
quomodo alienã cãnõ mortuã plangim;
Si aut uxor aut filius aut marius mortuus

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

Nā qđ verū gaudiū xp̄s sit. in evangelio
legimus. Sic enī angeli ad pastores dixer̄;
Ecce evangeliz̄amus vob gaudiū magnū;
Adtendite frs̄ & audete. quia veru gau
diū non ē. nisi xp̄s dn̄s noster; sic enim
suo testimonio angeli firmauerunt. Cū
enī dixissent. evuangeli z̄amus uobis
gaudiū magnū. qđ erit omi popvlo.
statī subiecerunt! quia natus ē uob ho
die saluator qui ē xp̄s dn̄s.

Gaudiū verū fructus ē bonorū operum
intellegit. Nunc ergo faciendo iustiam
& pacē tenendo. quasi in bono opere pa-
uo tempore laboram. sed postea de fructu
bonorū operū sine fine gaudebimus. Audi
aptum de expōe dicentē. ipsa ē pax nr̄a qui fac
utraq; vnū.

Wien NB. 1029, f. 127v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

assidue elemosinis & in quantum possum dī precepta
seruauerim. ! sco iob. scae sarę. uel scę susanne. cum
patriarchis. & pphetis merebuntur felicit sociari.
Rogo uos fris kmi semp recolite semp retinete. ! quod
uobis paninę uitae salute suggerim°. nolite hoc tran
storię accipere; debet enī sermo nr incorde uro radi
ces figere. ! ut in tempore retributionis possit aeternę
uitae fructus felicit exhibere. Qui potest totum ret
nere quod dicim' gras dō agat. & alius quod retinet
semp ostendat. ! Qui totum non potest retinere. uel par
tem aliquam recordetur. & si totū non potest. singu
ternas. vel quaternas sententias retinete. ! & dum unus
alteri insinuat quod audiunt. totum uobis inuicem
referendo nsolum memoriter retinere. sed etiam
operib; xpo adiuuante poteritis implere. Dicat un'
alteri. ego audiui enī meum de castitate dicentē. !
alius dicat. ego in mente habeo illum & de elemosinis
pdicasse. ! alius dicat. remansit in memoria mea quod
dixit. ut sic colam' animā nrām. quomodo colimus
terram nrām. ! alius referat. ego retineo dixisse enī
meum. & qui nouit litteras. scripturam diuinam stu
deat legere. ! Quid nonnouit. querat sibi & roget
qui illi debeat dī pcepta re legere. ut quod legerit

Wien NB. 1029. f. 132v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

fidens credo uos uelut apis prudentissima ad aluearia xpi fi
delia festinare. ut dulcedine spiritalis melli ex diuinis lectio
nib; positis accipere. & cuppheа dicere. Quam dulcia faucib;
meis eloquia tua dne sup mel & fauum ori meo, & qua pratu
annu frs Krim nob peccatorum uulnera subripiuntur in
istis trib; diebus fideliter ad aecclsam curramus. In contrito
corde & humiliato corpore dm miam deprecemus; Ut ma pec
catorum nrorum uulnera isto triduano conpunctionis
medicamento ad sanitate pristinam reuocemus; Ne
mo ergo sibi ex industria aliquas occupationis studeat
prouidere. nemo se ociosis fabulis occupare. ne inde si
bi uulnera faciat unde sibi parare medicamenta
potuerat; Nemo in istis tribus diebus aut sanguine
tollat aut potione accipiat. nisi forte hoc infirmi
tas nimium periculosa expellat; Conuiuiola nobis
etiam quadragesimali ordine preparemus. & magis
legendo psallendo uel orando animabus nris spiri
tales epulas quam corporales delicias requiramus.
Ut ad integrum do uacantes & miam illius supplici
ter exorantes. & a cunctis infirmitatibus sanari. &
a peccatis omib; eruti. & de tam frequenta inundati
one aquarum mereamur pdi miam liberari. Procero
enim credere debemus frs Krim. quasi peccata
nra cessarent. statim flagella nobis debita diuina

Wien NB. 1029. f. 143r

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

INCIPIT DOMNI AMBROSII DE PARA

DYSO;

PLANTAVIT DS paradysū ineedem secundū orientē. & posuit ibi hominē quē finxit. de paradyso adorīendus sermo non mediocrē aestū nob uidetur incutere Quid nam sit paradysus. & ubi sit. qualisue sit. inuestigare & explanare cupientibys. maxime cum aptus siue incorpore siue extra corpys nesciat. raptum sē tamen di catusq, ad tertiū cēlum. Et rursus. Scio inquit huiusmodi hominē. siue incorpore. siue extra corpys nescio ds scit. qm raptus ē inparadyso. & audiui uerba ineffabilia. quę non licet homini loqui. pro huiusmodi gloriabor. pme aū non gloriabor nisi in infirmitatibys meis. Si enī uoluero gloriari non ero stultus. nā ueritatē dico.

Wien NB. 1029. f. 156v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

Wien NB. 1029, f. 201v

rator & uocat · Dicendo aũ ubi es? Non
locũ quærit qui nouit archanum ;
Neq; enĩ dñs clausos oculos habebat ut
ñ uideret latentem ; Deniq; toto dix̃.
Factum est adam tamquã unus exnob
qui aperuit oculos · Et hic quo aperuit
oculus ut culpam suam uideret · quam
uitare ñ potuit · Magis enĩ postquam
peccauimus nescio quomodo nra de
licta cognoscimus · & tunc peccatum
ee intelligimus · qd ante quã peccare
mus ñ putabant ee peccatũ, Certe ñ
quasi peccatũ putabant ee dampnan
dum nam si damnarem ñ admitte
remus, Dñs aũ omniũ uid & culpas &
omniũ delicta cognoscit · sup omiũ
animã · sup omniũ occulta oculos
hab&; Quo ergo adam ubi es? non
in quo sed in quib; es; Non interrogatio
ergo est sed increpatio · De quibus in
quit bonis de qua beatitudine · de qua

NB 23.770
A(B)R

Cod. 1029 fol. 201'

qz. Texts.

Ambrosius De paradiso.

Reproduktionsrecht vorbehalten,
Pflichtvermerk bei Veröffentlichung

Aufn.:

Aus dem Bildarchiv d. Öst. Nationalbibliothek
Belegstück erbeten. Beschriftung ohne Gewähr

aut noe uineam; Cur nuditio fe
morum post ebrietatē secuta est;
Quia sepius satietatē libido subsequit
Cur cham in posteris maledicatur;
Quia peccantib; & non penitentibus
futura in minę poena sępe quidē
reproborum nequię hic quidem mul
tę ꝓficiunt · sed in posteriū finiunt
ꝓphetatū quoq; est quia terra chana
an · iectis chananeis & debellatis accep
turus fuisse filios isrł qui uenirent
de semine sem; Quē hominē uult
frater intelligi dum dicit · sanguinē
enim hominis requiram de manu
frīs tui; Omnem hominē fratrem
uult intelligi secundū cognationē
exuno ducta; Quomodo diuisus
est orbis a filiis & nepotibus noę;
Sem ut estimatur asiam · cham · africā ·
& iaphet · eurōpā sortitus ē;
Quomodo gentes singulorum per tra

NB 23

Cod. 1029 fol 263'

9x. Texte.

(Alkuin : Quaestiones in genesis.)

Reproduktionsrecht vorbehalten,
Pflichtvermerk bei Veröffentlichung

Aufn.:

Aus dem Bildarchiv d. Öst. Nationalbibliot
Belegstück erbeten. Beschriftung ohne Gew

Brixen ?!

(Einsiedeln?)

appellat ornatus exx; Ornatus celi sancti. i sidera; Ornatus terre homines et iumenta arbores. florū uarietates. ss Indie id intempore. Diem hic posuit prempore. sic apls; Ecce nc tempꝰ acceptabile. ecce dies salutis; Hoc in loco euanescat error philosophorū. q dixer mundū dō ee coetnū. t etiāsi ado & sine initio factus e. cum tamen exmateria nō ado creata constare dixer; Quod tam utrumq. efflut cū dr; Indie fecit celū et terrā. Cū n dic indie. ostendit eū nō ee coetnum dō. Cū uero addit fec celū et terram. mundū ado condtū manifestat; Si ů diem puta die acceperim posita. secm illū sensū intellegendū est. quē pphēta dic; Quuuū metnum. creauit omā simul; iuxta quē intellectū. beatus gregorius dic; Rerū natura psubstantia simul creata e. sed pspecie simul creata nō est; ss Omne uirgultum ante quā oriret. et omnem herbam ante quā germinaret. Quod dic ante quā germinaret aut oriretur. patet pfecto nō eo modo quo nē arbusta et herbae exsemine t radice pferunt. aut humana industria puenun tunc p creata ee. sed subito ad nutū et iussionē dī erupisse cū foliis. & fructu omiq. pfectione; ss Nō pluerat et supterram; Hoc ad supiora refert; Nō pluerat qdem ut expuentu scilicet pluuiaꝝ nascerent frutices et herbe; Quomodo et enī pluere. cū omē spaciū aeris plenū ee aquis tenuissimis in modū nebulae. sic sup dictū e; Sed ex quo aquae illę collectę sinunt. apparuit arida. usq. diluuiū pluuiae minime legunt fuisse. sed fons ascendens ex terra. unūsa eius supficiē irrigabat; Fons aū ille tpocultos meatus terre decurrens ascendebat ad irrigandā terrae supficiem. more nili fluminis. qui aluei sui metas pgrediens irrigat plana aegypti. t etiam irrigans uniuersam supficiem terrae. in quo omnē terrae supficiem operiret. sed riuati more fluminū p diuersa loca deriuat. A qd melius placet. more sacre scripturae singulare posuit pplurali. i. fontem pfontib. sic musca pmuscis. et rana pranis. dixit etiā fontē ppter uniuersitatē omniū aquarū quę simul s. et quasi unus

Wien NB. 1042, fol. 5v

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 1042, fol. 5v

Alu dicunt quod ruben solum accusauerit p̄ cupina p̄tris.
Quod sicta est ꝑsinecdochen id est a toto partem debemus accipere. Nonenim oēs fr̄s accusauit sed unum solum. Tunicā polimitam id est gluttinatā t orbiculatā. et pulchra uarietate distinctā.
Alia translatio habet tunicā talarē q̄ q. podere dr̄. Simachus ů tunicā manicatā id est manibus artificis miro decore uariatam t manicatam. sic et manicas habentē. illo .u. tempore maxime colobius utebantur. sic et uestibus siue manicis. Historia ioseph ad litterā patet. nunc misterium inuestigem. Ioseph allegorice x̄pm significat iuxta humanitatē. Iacob diligebat ioseph plus ceteris fratribus. & dr̄ pater singulariter amabat x̄pm filium suum p̄ omnibus iudeis qui erant fr̄s ei sedm carnis susceptionem. et fecit ei tunicam p̄olimitam. id est multitudine credentium ex omnibus gentibus illum eurium dedit. dicens. ꝑphetas. his q; omnibus uelut ornamēto uestiens. et declarans eum fr̄s sui. et iudei uidentes x̄pm ꝑsigna & miracula dī filium declarari. inuidebant ei. et sepe indolo et ꝑfidia sua eo loquebantur. Quod uero dicit per somnium manipulum suum stare & fratrum manipulos suum manipulum adorare. significabant quia post resurrectionē ab omnibus credentibus cum fructib; bonorum operum adornati erant. ipse est enim granum frumenti. quod p mortem seminatum germinauit ꝑresurrectionem. & sic o

Wien NB. 1042. fol. 39v

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 1042, fol. 39v

Wien NB. 1042. fol. 49ra

ſeſſionē Zabulon in marituis locis futurā; redit ad mediterranea · et p̄dicat poſſeſſionē iſachar quod fertiliſſima futura ſit · et negotiationib; habundaret; Miſtice iſachar populū gentile ſignificat · qui quondā ſtultus et ignobilis p̄ grauat onerib; peccatorū; Poſtquā uero xp̄m cognouit · cepit accubare inter mmus · hoc ē requeſcere inſpe p̄miſſe felicitatis · quā expectat uſq; in finem hoc ē in fine ſcti; Uidit enim requē quod eet bona · illam uidelicet q̄ in alia uita omnib; ſcis reprimitur; Uidit terrā qd eet optima · eā de qua dicit pſalmiſta · credo uidere bona dn̄i in terra uiuent; Et ideo ſubpoſuit humerū ad portandū · q̄ p adeptione patrie celeſtis · libenter oīa tolerat ſcti aduerſa; Factuſq; ē tributis ſeruiens · q̄ cenſum fidei et bonor actuum xp̄o reddit; ss · Gad accinctus p̄liabitur; In deuteronomio legim tribū gad cum tribu ruben et dimidia tribu manaſſe accepiſſe poſſeſſionem tranſiordane tradente ſibi moyſe · ea tamen condītione · ut n̄ ante in domus ſuas reuerterent · donec ceteri frēs eor poſſeſſionē acciperent; Sicq; iſti accincti ut expedīti ad bellū et p̄parati p̄cerunt ante fratres ſuos. Cum ergo reuerſi fuiſſent facto bello et quieta redacta · inuenerūt filios ſuos quos paruos in domo ſua dimiſerunt grauiſſimo bello impugnari a circūiectis hoſtib; ; et tunc iterū neceſſe fuit eis · ut ſe accingerent et bellū p̄pararent; hoc ē quod dicit gad accinctus p̄liabitur ante eū ut ante populū; Et poſtquā reuerſus fuerit accinget iterū retrorſū contra nationes; Allegorice gad xp̄m ſignificat · qui primo aduentu ſuo quando occultus uenit accinctus ē ut p̄liaretur contra diabolū · et accinget retrorſum in ſecto aduentu ſuo quando manifeſtus aduenit ut iudicet mundū · et ſinguliſ ſcdm merita ſua reddat; ss Aſſer pinguis panis ei; Hec uerba de fertilitate poſſeſſionis iuxta litterā p̄tenent; Allegorice uero aſſer qui beatus et pinguis panis interpretatur · eundē xp̄m deſignat

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 1042, fol. 49vb

Wien NB. 1042. fol. 81r

ſtitutionē et correctionē morū · siue aptis siue figuratis, plata sermonib;
respicit · Aptis uidelicet ut iohannes admonet dicens · filioli mei non
diligam uerbo neq; lingua · sī opere et ueritate · figuratis ī ut salom
ait · Omi tēpore sint uestimenta tua candida · et oleū de capite tuo
deficiat · Qd est aperte dicere · omi tēpore sint opera tua bona uel
munda · c̄ caritas cor tuū non deseret · Anagoge id ad superiora
ducens locutio est que de primis futuris · c̄ ea que in celis ē vita
futura · siue mistice seu aptis sermonib; dispitat · Aptis scilicet ·
ut beati mundo corde · qm ipsi dm videbunt · Mistice ī · ut bea
ti qui lauant stolas suas · ut sit potestas illis in ligno uite · c̄ p
portas intrent in ciuitatē · qd est patenter dicere · beati qui mun
dant cogitationes suas c̄ actus · ut potestatē habeant uidendi
xpm dnm · qui ait · Ego sū uia c̄ ueritas · c̄ uita · c̄ p doctrinā
p̄decessorū patrū · atq; exempla · intrent in regnū caelq; ·ss· Sub
t̄ corona erant circuli aurei qua euangelia supna, p̄mittunt
p̄mia · ss· Mensis ꝺ̄ mensa uehit · a doctoribus scriptura portat ·
·ss· Parabis c̄ acc̄abula · Acc̄abula que apud grecos ex ribasion dn̄r ·
ab acc̄o nom derivatū acceperē · tā apud grecos quā apud latinos ·
Oxos gce dr̄ acc̄ū · Acetabulū ī quasi acetaferū qd acc̄ū ferat
dictū est · Fiale dicte qd ex utro p̄mitt fiebant · Utrū enī thya
lin gce dr̄ · Turibula dn̄r quasi turifera · eo qd tus ferant ·
Sic c̄ apud gcos · libanos enī gce tus dr̄ · libanotis ex turibulū ·
Cyathi minores scisi · ss· Libamina liquoris oblationes · liba
tio aī tantū modo calicis oblatio est · Hinc illud libauit de
sanguine uuae · Sic c̄ secularū quidā poc̄arū · Nunc pateras
libare iouī · Libare ꝺ̄ p̄pe fundere est · sumptūq nom alibe

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 1042, fol. 81r

Wien NB. 1042. f. 118r

unus. et reliqua. Unus prounitate fidei acceptitur ut pau
lus dicit. unus dñs et una fides et reliqua. Strabi. Rogo
inquit uos ut idem sapiatis et unum omnes dicatis. Pugillus
plenus immolatur ut quisquis quantum capere potest scrutari
conetur neplus temptet quam potest continere. ss Par similę
holocaustum immolatur. Totum autem tus quia sapientiae et caritatis
et misericordiae nequaquam inhac uita pfectio insanctis aliqb;
adimpletur. Paulus enim dicit. Exparte cognoscimus et expar
te prophetamus. Et decaritate. Maior autem his. ē caritas. Quam
delicet inhac uita cumspe et fide pfici nonpotest sed permanet
infuturo pficienda. et demisericordia dicit ultra uires uel
le. Ideo hic nonperficitur. quia quod facere nonpossumus uelle
debemus. Tus autem totum incenditur. quia sine in
termissione orandum est ut uidelicet omnia quę cumq;
facimus. Innomine dñi faciamus. ss Ponitur super alta
re obmemoriam dominicae incarnationis ut supra
dictum est. ss Reliquum sacerdotibus datur. Huic con
cordat quod fragmenta que turbis superfuerant aposto
li collegerunt utquę minores intellegere non ualent.
maioribus sumenda reseruem. Cum autem obtuleris sa
crificium coctum molibano desimila. panes sale et ab
sq; fermento conspersos oleo. Libanus uterus est ur
ginis ubi panis qui decelo descendit sēi spiritus
operatione nobis preparatus est adsalutem;
Dum de hiis tractat. desimila panes. id doctrinę euangelicę
firmitatem adhibe; Absque fermento id sine erroris ama
ritudine; Unde dns dicit; Attendite uob afermento

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien I, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 1042, fol. 118r

Wien NB. 1042. fol. 171ᵃ

eū supuenīcē montis phegor; Phegor interpr delectatio; deo eīn dr̄e. qua
p delectationē ppm decipere docebat; Neq; usquā abiit ut ante presentē.
ut aguriū quereret. qua malo uati quā uis mali uolo p̄sens esse sps adope
randū meo q̄tuellet; Cui obdurat ē oculus. id claususq; insomnio eīn pphe
tis sepe reuelata sunt multa. t pp durtiā obtusus ei; Dr̄e auditor ser
monū dī; Spē hanc iactantiā sermonū. hebrei hunc susceptum ipsū helu
fuisse. quapiā iob meminē; Qui cadit et sic aperuit oculi ei. id cadit
pp malitiā sedrum misteria pphecie spm cognoscit. t alii quidū in
morte cadit implebit usio ei. qua neo uuente. que p̄nebat imple
ta sunt; Spiritalit dicit quidā isti nouissimo euersi sunt. qui
nisi abinfidelitate decidant ueritatē nō agnoscent; Quā pulchra tab
nacula tua iacob. Ecclī. id ēcclīa ecclie mirant. Ut valles nemo
rose. id. quasi humiles fructib; uirtutū habentes; Et horti iuxta flu
uios. Ecclī. id corda electorū scripturarū scientia replera; Et tabnacula
que fixe dns; Dns eīn et nō homo fundauit isti uera regnissionis et
eta mgia; Quasi cedri pp aquas. id sci uirtutib; eminentes; Fluit aquas
de situla ei. id doctrina deore ecclie; Et semen illi erit in aquas multas;
qua isti omnib; bonis habitabit. Et semen ecclie. id doctrina uirtu
tū seminat inpios multos; Tollet pp agag rex ei. id exaltabit.
qua ioth. eo occiso liberauit isti. et signif diabolū. eo eīn superato
nom xpi dilatatū ē; Siant legit gog qd interp tecti signif. qd
potestas xpi supōā extolat; Et auferet regnū ei id diaboli; Ds eduxe
de egipto. id pmare ruprū. et ecclīa de tenebris pbaptismū; Devora
bunt gentes illi hostes. id superabunt fideles exgentib; satanan et
ministros ei; Ossaq; eorū ēfringent. id robur; Et pforabunt sagittas.
id iaculis doctrine deicient; Accubans dormiit ut leo. et. id ecclīa

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 1042, fol. 171r

ione iuxt
non dic con
ceatu tuum
ferus de die

frugis adusus hominu cmolit et cminuit. Precipit ergo ut abomine cfitente
peccatu suu. nauferas timore dando illi nimia fiducia demisericordia xpi
Non psumenda de ei pietate deterior efficiat. Spe qq nu debes ausferre ne
diuas miseracio di magna e altissimi eni pacies reddit. ss. Sidephen
sus fuerit homo sollicitans frm suu. id seductor reptus fuerit decipiens
homine ad peccatu et q si uendens diabolo. quando eni peccam. diabolo
uenundamur hic talis digne pene subiciat. ss. Observa diligenter ne
in curras inplaga lepre. id caue solliciter ne in hereticam coruas prauitate.
ne paciaris qd passa e sinagoga qua significabat maria ipsa et extra
castra. id extra ecclam eiciaris Sane cu dic. observa ne incurras ostendit
pp peccatu hanc infirmitate hominib; accidere. sic eciam frat. qui cu
uoluisset usurpare sacerdociu et sacrificare. pfusus e lebra. et de templo
as acerdotib; eiectus. ss Cu reperis rem aliqua aprimo hoc iuxta lite
ra observandu e phibet ei uolenta et cmendat misericordia. Scien
du aut qd hec oma licet allegorice exponant. tam exmatore
parte etia iuxta litera observanda sunt; ss Non occident patres
pfilius hoc e qd alibi dicit. Pat nu portabit iniquitate filii & fi
lius nu portabit iniquitate patris. ss Non auferes loco pignoris uidue
uestimtu. Vidua e anima. que aliquando diabolo ppeccatu iuncta fuit
. Si ergo ouersa fuerit nauferes ab ea fide. quia uelut vestimto indut
sil uando messueris segete iuxta litera misericordia docet. Allegorice
u iudeos monet. ut cu segetes messuerint. id cu lege meditati fuerin
n inuideant gentilib; qui quasi aduene sun testamtor di simanipulos re
manentes. hoc e spiritales sensus scripturaru intellegere potuerin. quos
illi reliquerant capere nu ualentes. Per segetes eni et oliuas. et uinde
mia. misteria scripturaru intellegunt. que iudei neglegentib; agen

Wien N.F. 1042, fol. 194v

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 1042, fol. 194v

℟ Pbauit me dñs sic̃ aurũ uas ei.

aliud vi Dauid. videlicet et salamonis et ceteror. q̃ ad uentũ dñi desiderabant. Mystice iudas qui cõfessor t cõfessio interpretat. xpm designat. q̃ ad patrem dicebat. Confitebor tibi dñe deus. et terre hui' uote dispar authum. p̃ecta depcantis. ℣. Et applm suũ introduc eũ. id ad pplos nationũ ut illis fidẽ impetret. eosq. saluet. ℣ Manus ei pugnabit p̃ eo. id p populo. Sed et man xpi. id uirtus et operatio ei. pugnat p̃ ecta. et adiutor ei ẽ ẽtra aduersarios. q̃ defendit eã et adiuuat contra aduersarios. demones. hereticos. et paganos; ℣. Pfectio tua. et doctrina tua Auro sco tuo. apostropha ẽ ap dm. O dñs pfectio tua et doctrina tua Auro sco tuo. id quã sui tu pfect. et quã sca sit doctrina tua p̃ uirum tuũ scm. id p moysen declarasti. Potest ecia decora turbulenu hoc accipi. Auro sco tuo. id aministris tuis leuitis ẽ pfectio tua et doctrina; illi enim legẽ docere debebant. Quẽ pbasti intẽptatione videlicet. q̃ndo uitulũ aureũ fecer, iubente moyse leuite accincti gladius inter deportaadportã interficiendo. et uulcisendo sceleris idolatrie. ℣. Et iudicasti ad aquas ẽtradictionis. Aque ẽtradictionis. locus erat. ubi ẽtra dix dñs moysi et aaron ingressũ terre p̃missionis. Allegorice pfectio. et doctrina patris Auro sco suo id xpo ẽ deque petrus ait: Ihm uirũ approbatũ a deo. Act. ℣. Sequẽ quẽ pbasti intẽptatione ad corpus xpi id ad ecclam referendũ ẽ quã pbat xpc diuersis tẽptationib; et ut dicat id discernit ad aquas ẽtradictionis. Aque ẽtradictionis ex ẽ. que male uiuentib; introitũ regni celestis ẽtra dic. ℣. Qui dix patri suo et matri suę. nescio uos. Nulla ut idolatrie ulcione. quasi non recognoscebant illos. sed occidebat. frẽ frm ecclũ et amicũ suũ. Sed et ecce p̃cipit ut nihil do p̃ponat. dño in euangelio dicente. qui amat patrẽ aut filiũ plus quã me nẽ me dignꝰ. Et si quis uenit

Wien NB. 1042. fol. 202v

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 1042, fol. 202 v

Wien NB.
1190, f. 3v

Sicut non debo dim̃ deus
multitudinum · non aspiciam
hominem ultra & habitatorem.
Quietum quietem mea ablatae
& consolatae ame · quasi tabernaculum pastor[is] dime.
Precisa[e] sicut texiente vita
mea · dum adhuc ordirer succi
dem me · a mane usq. ad vesperam finies
me · sperabam usq. ad mane ·
quasi leo sic contrivit omia
ossa mea
A mane usq. ad vesperam finies
es me · sicut pullus hirundinis
sic clamabo meditabar ut columba.
Attenuati sunt oculi mei · suspi
cientes ad excelsum ·
Domine vim patior responde pro me
quid dicam · aut quid respon
debit ei cum ipse fecerit ·
Recogitabo tibi omnes annos meos
in amaritudine animae meae ·
Domine si sic vivitur & in talibus vita

ramur cogitationes ·
Arcus fortium superatus est · & infirmati
sunt robore ·
Repleti prius panibus locaverunt
& fames eius saturata est ·
Donec sterilis peperit plurimos ·
multos habet filios infirmata ·
Dns mortificat & vivificat · deducit ad
feros & reducit · & sublimat
Dns pauperem facit & ditat · humiliat
Suscitans de pulvere egenum · & de
stercore erigens pauperem
Ut sedeat cum principibus · & solium
glie teneat · sup eos orbem
Dni enim sunt cardines terre · & posuit
sedes sup eos fabricabitur · & impii
tenebris conticescent · quia non in fortitudine
sua roborabitur vir ame
Dns formidabunt adversarium
sup ipsos in celis tonabit ·
Dns iudicabit fines terre · & dabit
imperium regi suo · & sublimabit
cornu xpi sui ·

Wien
NB. 1190. f. 3v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

Uestimentum autem suum qđ non erat consutū sapien-
tiū ei caeleste possumus adprobare. quod erat desu
perior contextū; Nisi enī sapientia hoc ē. humana
consuitur; adsuitur enī cūliberos dam ad stu
dia grammatis. tradimus philosophis. eruditum
ut sapientia in illis quę non erat inquiratur;
Omnis autem sapientia nō adsūta est. nō quęsita. nō enī
didicit a magistro. Sicipsi iudęi dicunt. quomo
do hic litteras nouit cum non didicerit. & ipse
dicit. Mea doctrina non ē. de hoc mundo. sed ei
qui me misit, hoc. ē. quod aut desuperiori
contextu. quo uestimento. uel quib; omnib;
uestimur ecclā catholica semp amicta est sicut
pphęta ait; Adstitit regina adextris suis in uesti-
mento deaurato. ℣ SERMO HIEŘ EXCŌ IN MATT.

Postquā dns quatriduanum mortuū suscita
uit. stupentibus iudęis & aliis eōꝝ
iudendo credentibus. aliis inuidendo ꝯ
pentibus. ppt odorē bonorē qui est aliis ad
uita aliis admortē. postea quā discubuit in
domo conrectū benīe lazaro qui fuerat amortuus
suscitatus. post unguentū diffusū sup pedes eī
unde dom odore completa est. postea quā uana
seuitia & stultissimū & dementissimū scelus
iudęi ecclā deoccidendo lazaro corde pdito con
cepēr. de quibus omnib; ut possimus quod dns

Wien NB. 1557, f. 190ra

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

st wiederum zu beachten, daß die an-
ne — auch außerhalb der instrumen-
avgattungen und also die Tetrachorde
oderne Schrift das Problem der tona-
n ganz unbekümmert um seine tonale
fgezeichnet wird — nur daß heute noch
ı Ton (fis u. ges) unterschieden wird.

gab also die antike Notenschrift preis.
e Kirche, allem Heidnischen abhold,
r Heiden in Verbindungen stehende
ersehe nicht, wenn man die Sachlage
Musik der heidnischen Antike gegen-
en mußte[20]). Diese Notenschrift war
alische Gedankenwelt des frühchrist-
Man interessierte sich nicht mehr für
ortes, noch für die Tonfolgen als Aus-
ren ethischen Sinn; statt dessen aber
n Inhalt der Musik, als die geistige
das Pneuma[21]). So wenigstens dür-
tehen. Man greift auf die Aussprache-
ls der Akzente oder Tonhöhenzeichen,
r Intensitätszeichen wieder genau die
festzulegen, sondern um die Unter-
ı sich darzustellen. Grammatische Zei-
etwas Geistiges. Und das wäre schon
ei den Worten, wie sie zueinander ge-
man diese Zeichen vom Worte gelöst,
lichsten in der Psalmodie, der grund-
Chorals — nicht an das Wort, sondern

Akzente[22]), wie bekannt ursprünglich
ngaben über den Verlauf der Sprach-
Nunmehr besagen sie, daß die Gesangs-
gt[23]).

ehre, u. a. Hindemiths, daß die Töne möglichst
illig entgegengesetzt der antiken, die die Funk-
ng im Tonsatz).
en einzelner Stellen besagen nichts dagegen;
istentums nicht von vorne beginnen; aber ähn-
ehungen zum Hellenismus die antiken Religio-
urgische Musik keine innere Verwandtschaft
ich mit der Religion nicht pressen.)
rs und der Renaissance S. 29 ff, ferner Wachs-
ien Gesang. S. 35 ff.
tanischen Schrift Grundlage des Schriftsystems
gentlich gregorianischen. Die Intensitätszeichen
ıan gerade noch, daß die Pressus-Franculus-
während beim Abstammungskreis des Spiritus
men auf ihn zurückgeführt werden können.
ng eingetreten: Die Akzente bedeuten ein Auf-
formaltonlage (des Sprachtones), im Choral
Mittel- sondern nur gelegentlich übertroffener

holt oder wie immer gewesen sein: In dieser Art entwickelten sich dann auch die Zeichen weiter. Die tonalen Verhältnisse aber (die sich vielleicht in der Größe der Bewegung kundgaben), oder die rhythmischen Umstände spielten gegenüber der Richtung, dem Ziel der Bewegung eine viel geringere Rolle.

Das lehrt uns die Schrift, und diese Tonanschauung müssen wir im wesentlichen auch als die gregorianische anerkennen: Wir wissen mit P. Wagner, daß die Bewegung: Aufstieg— Höhepunkt (mit kürzerem oder längerem Verharren[24]) auf ihm und Abstieg die gregorianische Melodie-

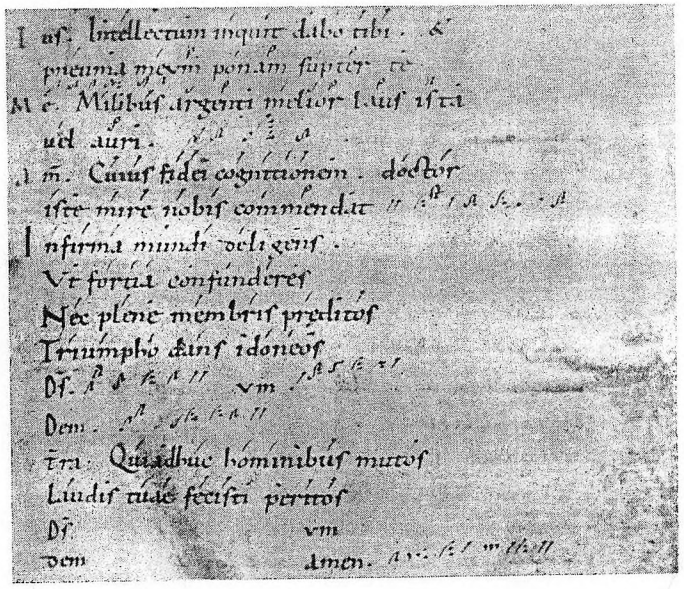

Abb. 6. National-Bibliothek, Wien. Codex 1609. Fol. 5r
Tropar des 10. Jahrhunderts mit Sanktgallischen Neumen und Zusatzzeichen.
Tropen zum Introitus: In medio ecclesiae (Johannes) und Ex ore infantium (Unschuldige Kinder).
Die Melodien zu den eingeschobenen Versen: Milibus und Cuius werden am Schluß der Verse textlos wiederholt.
Die eingeschobenen Melodien nach Deus, (lactenti)- um und (lau-)dem sind völlig textlos aufgezeichnet

form ist. Und wir müssen trotz aller Bemühungen um Rhythmus und Tonalität zugeben, daß diese Anstrengungen sich solchen Fragen widmen, die nicht wesentlich, die letzthin also nicht richtig gestellt sind.

Aber gibt es nicht auch heute Tonbewegungen? Gewiß. Indessen zweifellos ist heute nicht die Bewegung als solche bei der Melodie das Wichtigste, sondern die Melodie oder das Tonwerk ist aus Motiven zusammengesetzt, und diese Motive der Melodie sind gleichfalls — obwohl die Bezeichnung „Motiv" eigentlich auf eine „Bewegung" hinweist — nicht von dieser Bewegung aus zu werten, sondern als Melodieteile, auf Grund ihres Gehaltes an tonalen oder rhythmischen Beziehungen, an „Spannungen", die im wei-

sanitate benedicat · ꝑ · Alia ·

Dne sce pater omnipotens aeterne dr qui fragilitatem conditionis nostrae infusa uirtutis tuae dignatione confirmas · ut salutaribus remedijs pietatis tuae corpora nostra & membra uegetentur · super famulum tuum propitiatus intende · ut omni necessitate corporali infirmitatis exclusa · gratia ineo pristinae sanitatis perfecte reparetur · ꝑ · Missa

Omnps sempiterne ds · pietatis tuę habundantiā supplices imploram' · ut nos beneficijs quib; non meremur anticipes · & bene facere cognoscaris indignis; ꝑ

Ds qui humani generis utriusq: substantiam praesentium munerum & alimento uegetas & renouas sacramento · tribue qs · ut eorum & corporibus nris sub sidiū · non desit · & mentib; ꝑ dnm Secreta

Guberna qs dne & temporalib; adiumentis · quos dignaris aeternis; ꝑ dnm Post cōmuni

Wien NB. 1815. fol. 160v

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 1815, fol. 160v

i	De scrutinio	De bened campane	xxv
ii	De baptismo	De bened sacror ordinu.	xxvi
iii	De confirmatione	De bened sacrariu uirginu.	xxvii
iiii	De bened ignis i cena dñi.	De bened uestimtor eorunde	xxviii
v	De reconciliatione penitentiu.	De bened sacri uelaminis	xxviiii
vi	De ordine in cena dñi.	De bened uirginu que cinum	xxx
vii	De bened ignis.	De bend uiduariu castitatē pfitentiu	xxxi
viii	De bened agni in pascha.	De bened uestimtor eorunde.	xxxii
viiii	De dedicatione eccle	De bened abbatisse canonicā pfitenti regulā	xxxiii
x	De bened corporalis	De bened abbatisse monachicā regulā pfitenti	xxxiiii
xi	De bened linteaminu. uasor. aliorūq; instrumtor eccle.	De bened abbatis	xxxv
xii	De bened uestimtor sacdotaliu.	De bened clerici faciendi.	xxxvi
xiii	De bened albaru. planetaru. stolaru. cingulorū.	De bened maioni aque & salis	xxxvii
xiiii	De bened eucharistialis uasculi.	De bened minori salis & aque	xxxviii
xv	De bened patene	De ordine in purificatione	xxxviiii
xvi	De bened calicis	De ordine palmaru.	xl
xvii	De bened crucis.	Ordo pmoriendū ac mortuis	xli
xviii	De bened crucis metallizate		
xviiii	De bened thuribuli.		
xx	De bened incensi & thimiamatis.		
xxi	De bened capsaru.		
xxii	De bened ciboriu.		
xxiii	De bened tubule itineraris		
xxiiii	De bened baptisteriu.		

Wien NB. 1830, (fol. II[v])

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 1830, fol. 8 II v.

Letanie ad pplm pordinando
pbiterio.

QVONIAM DILECTISSIMI
fris rectori nauis & naugio deferen
dis eadē est uel securitatis ratio uel ti
moris · cōmunis eoy debe & ee sententia
quoy causa cōmunis existit · Nec frus
tra apūbus remunsem̄ instituit ·
ut de electione eoy qui ad regimen
aliaris adhibendi sunt cōsulat & pplis ·
qc de actu & cōuersatione p̄sentandi qd
n̄ nūquā ignoratur apluribus · scit apud
eis · Et necesse ē · ut faciliuſ quis obedien
tiā exhibeat ordinato · cui assensum
p̄buerit ordinando · Erm nroy & pbiroy
n̄ · cōuersatio quantū in uide p̄bata ac
dō placita ē · & digna ut arbitror
eccliastici honoris augmento · Sed ne
unū quidē fortasse uel paucos aut de
cipiat assensio aut fallat affectio · sen
tentia ē expetenda multoy · Itaq; qd
de eoy actibus aut moribꝰ nouerimus ·
qd demeruisse censeamus · dō teste cōsilio ·
Debe hanc fidē cartas uitā habere · quā
secdm p̄ceptum euuangelii · & dō exhi
bere & proximo · ut his testimoniis sa
cerdotii magisterio quā affectione
alīq tribuatis · Et q deuotione omīū
expectamus · intellegere tacemus n̄ pos
sumꝰ · Scimꝰ tamē quidē acceptabilius
dō · adesse p̄sentiā sem̄ cōsensusq; omīū
animoy · Et idō electionē uram · debe
re publica uoce p̄ferri · Huius rei p̄
terea inrogat epūs pbrm · Vis pbri
gradū in nomine dñi accipere ·

Volo · Vis ineo dē gradu q̄m̄ū
p̄uales & intellegis secdm canonū sanc
tiones sugere manere · Volo ·
Vis epō tuo adiuū parochiā
ordinandus es obediens & cōsentiens
ee secdm iusticiā & ministeriū tuū ·
Volo · & hoc dō & scis ei ita
inpsenti p̄mitto · qui scio & implere
ualeo · Ita me dūs adiuuet & sci eius ·
Tē dicit epūs · Qui ordinandi est
pbr · offerre uos oportet & benedice
re · p̄esse & p̄dicare · baptizare · & bo
nis operibus & dō placitis undiq; re
dundare ·

Tunc eo inclinato imponat manum
sup caput ei · & omīs pbri qui assunt ma
nus suas iuxta manū epi sup caput
ipsius teneant & ille dicat orationē
sup eum · PREFAT PRBR.

OREMVS DILECTISSIMI DM
patrē omp̄m · ut sup hos famulos suos
n̄ · quos ad pbri munus elegit · celestia
dona multiplicet · & qui ei dignatione
suscipiunt ipsius cōsequant auxilio
Et diaconus flectant genua · Leuate ·
Exaudi nos q̄s dne dūs nr · & sup hos
famulos tuos n · benedictionē sci
spūs · & gr̄e sacerdotalis effunde uirtu
tē · ut quos tue pietati asperabꝰ offe
rimus cōsecrandos ppetuā muneris
tui largitatem cōsequant · Et ·

Consecratio eiusdem.

ADESTO q̄s omīps dūs honorū auctor
& distributor omīum dignitatum ·
p quē p̄ficiunt uniuersa · p quē cuncta

Vl de presbyteris ordinandis consulatis et postulas ·

Wien NB. 1832, fol. 36v

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 1832, fol. 36v

Wien NB. 2133 . fol. 84r

qd illi statuerunt · Illud autē nō statuentes uobis & oībus seruare man
damus · ut ad ordines ecclesiasticos sic ascendant in ecclā qui ordinari me
rentur · id é siquis epūs cē meretur sit primo hostiarius · deinde lector · pte
rea exorcista · inde sacretur accolitus · demū ů subdiaconus · deinde diaco
nus · & postea prbr · & exinde si meretur epūs ordinetur · & regiones sicut
in hac urbe fecimus · p singulas urbes quę populosę fuerint diaconibus
diuidantur · & quęcūq; difficiles questiones p singulas paruncias exortę fu
erint · semp ad sedem aplicam referantur · Bene uale fr & ora pnobis ·
Data kł mr diocletiano · iiii · & constantio · ii · ūū consulibus · Incipiunt Diod. VI.
Marcellinus epūs scę ecclę catholicę decreta Marcellini papae ·
urb rome salomoni coepō salutē · Quia laudabilitē p catholicę fidei ue
ritate [fletens] mouerис · & quia sollicite dnico gregi deuotionē officii pastoralis
impendas · tradita nobis p diaconum tuū fr̄nitatis tuę scripta demon
strant · quib; nostrae nrę insinuare curasti · qui errorē morbi in regi
onibus urbis modo exorti sunt · Nā eplę sermo & cōmonitorii series & li
belli tui textus eloquitur · qd quidā errore decepti dicunt idō patrē
maiorem filio cē quia illi soli sacrificiū immolatur · & qd illi filius
nullam cū patre cōmunionis operam habeat · & qd illud ppheticū de
solo patre dictum sit · Sciant gentes qm nom tibi ds tu solus altissi
mus sup omem terrā · Siue qd idō minorē filius quia ipse in cruce pen
dens dixē · Ds ds ms quare me dereliquisti · Quib; cōpetens & congruū
reddatur responsum · quia sicut patri ita & iam filio non solū xpianis
temporibus sacerdotibus uariis multisq; modis p bamus sacrificiū fuisse
oblatum · daniele ppheta dicente · Non ē locus inquiunt tres pueri
ad sacrificandum nomini tuo & inuenire misedām · sed in anima con

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 2133, Fol. 84r

Wien NB. 2133, fol. 158r

lituſ quietiſ. & ſuſpirando terram conſpitio. quam tamen rerum euentib;
aduerſantib; tenere non poſſum. Si ergo me fr kmē diligiſ. tuę mihi ora
tionis in hiſ fluctib; manum tendaſ. quo laborante me adiuuaſ. quia ex
ipſa unda meredis. in tuiſ quoq; laboribꝫ ualentior exiſtis. Explere aũ
loquendo. nullatenuſ queo gaudium meum. quod cōmunē filium. gloriſſimū
rectardum regem ad fidē catholicam integerrima dilectione cōm diuerſū.
Cunus mihi dum ꝑſcripta urā mores exprimitis. amare me & iam quem
neſcio feciſtiſ. Sed quia antiqui hoſtis inſidiaſ ſcitis. qm̄ bellum durius
contra auctoreſ ꝓponit. Hunc ergo eundum filium nrm̄ uia ſollerter
ſcitaſ uigilę. ut bene cepta ꝑficiat. Nec ſe deꝑfectiſ bonis operib; extol
lat. ut fidem cognitam. Vite quoq; meritis teneat. & quod ęternuſ ope
rib; oſtendat. quatinuſ poſt multa annorū curricula de regno ad regnū
tranſeat. De trina uero merſione baptiſmatis nihil reſpondi uerius poteſt
quam ipſi ſenſiſtiſ. quia una fide nihil efficit ſęc ęcclę conſuetudo diuer
ſa. Nos aut quod tertio mergimuſ. triduanę ſepulturę ſacramentū ſignam
uimuſ. ut dum tertio abaquiſ infans educitur. reſurrectio triduana tēpo
riſ exprimatur. Gregoriuſ ſecundino ſeruo dī incluſo.
Dilectiſſimo filio ſecundino ſeruo dī incluſo. gregorius ſeruuſ ſeruoꝝ dī. Di
lectionis tuę litteraſ ſuſcepi. quę mihi meo ſenſu amoris melle condite ſapue
runt. O quanta aſpiratione uitę plena ſunt. quę ꝑ gram ſpſ ꝑferuntur.
Non mihi cultuſ eloquentię. Non uerborū typuſ apparuit. ſed ſolā ueritā
tiſ atq; caritatis radicem tenta. pomme quod locuta ſunt. cęleſtis patrię
amore flammabant. Inceſſū tua me dilectio petere ſtuduit. ut huncli
bellum exortatorium ſcribere deberem. ſed ſcire te neceſſe ē fili kmē. qꝝ
tantis podagrę dolorib; tantis q; curarum tumultib; p mor. ut quamuis

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 2133, fol. 158r

Wien NB. 2133

ante oculos dī omnipotentis · Inflexibilis iudeorū pfidia · deflexa
tandem uidetur pietate & potentia supna · hinc enim liquet qđ inspira
mine summi dī · excellentissimus & xp̄ianissim⁹ princeps ardore fidei
inflammatus · cum regni sui sacerdotibus p̄uaricationes & sup̄fluitio
nes eorum eradicare elegit funditus · nec sinit degere in regno suo
eum qui noneſt catholicus · Obcuius feruorem fidei grās omnipo
tenti dn̄o caelorum agimus · eoqđ ei tam illustrem creauerit animā
et sua repleuerit sapientia · Ipse quoque donet ei & inp̄sentī sēcl̄o lon
geuam uitam & in futuro glām aet̄nam · Illud aut̄ p̄uida nobis cura
et ualde ē nob decernendum uigilanti sōlertia · ne cui⁹ fidei calor &
nr̄ labor quandoq · in posteris tepe factus liquescat · Quocirca consonā
cū eo · corde & ore p̄mulgamus dō placituram sententiā · simul & iam
cum suorum optimatum illustriumq · uiorū consensu ex deliberatione
sancimus · quisquis succedentium temporum regni sortitus fuerit
apicem · n̄ante conscendat regni sedem · quam ut̄ reliqua condition̄ū
sacramenta pollicitus fuerit · hanc se catholicam n̄p̄missiorū · iu deos
uiolare fidem · Sed & nulla tenus eorum p̄fidię fauens · t̄q ulib& ne
glectu aut cupiditate illectus · tendentib; ad p̄cipitia infidelitatis ·
ad ritum p̄beat p̄uaricationis · Sed qđ magnopere · nr̄o tempr̄ ē conq̄si
tum · debeat illibatum p̄seuerare in futurum · Nam incassum bonum
agit · 2 simon cui⁹ p̄seuerantia p̄uidet⁹ur · Ergo postquam ordine p̄mis
so ad gubnacula accesserit regni · sup̄se temerator extiterit huius p̄mis
si · sit anathema maranatha in cōspectu sempt̄ni dī · et pabulū efficiat
ignis aet̄ni · Simulque cum eo · dāpnatione p̄culsi · quicūq · sacerdotum
t̄q ulib& xp̄ianorum eius implicati fuerint errori · Nos enim tta p̄sen

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

Cod. 2133, Fol. 138r

Wien NB. 2133, fol. 59r

conficere · sed duos aut tres annos confectionē sci crismatis semel actum seruare · Dicunt enim ut inmemoratis repperimus apicib; · nec balsamum pingulos annos posse reperiri · nec necesse fore pingulos annos crisma conficere · sed dum una confectio crismatis habundat aliam fieri necesse non habere · Erraut cū qui talia excogitant · & mīte uersana potius quā recta sentientiū hec audiunt · In illa die dns ihc post quā cenauit cum discipulis suis · & lauit pedes eox · & sicut ascis aplis pdecessoribs nris acceperunt · nobisq; reliquerunt crisma conficere docuit · Ipsa enī lauatio pedum mox significat baptismum · quando sci crismatis unctione pficit atq; confirmatur · Nam sicut ipsius diei sollempnitas pingulos annos ē celebranda · ita ipsius sci chrismatis confectio pingulos annos ē agenda · & de anno in annū renouanda · & fidelib; tradenda · Quia nouum sacramentū ē · & pingulos annos in iam dicto die innouandū · & uetus in scis ecclesiis cremandum · Ista ascis aplis & successoribs eox accepimus · uobisq; tenenda mandamus · Hec sca romana ecclesia · & antiochena tempr aplox custodit · Hec ierosolimox · & ephesianox tenet · in quib; apli psidentes hec docuerunt · & uetus chrisma incendi ac non amplius quam uno anno uti pmisere · atq; deinceps frui nouo · & non uetere uti uolentes docuerunt · Siquis g̃ his obuiare tēptauerit · omnē sibi pnos & pomis recte intellegentes indulgentiq; aditum intellegat obseratum · Quia prauissimarum mentiū putrida doctrina dum indulgentius frenis utitur inpuari cationē psumptionis dilabitur · & nullatenus eruitur · nisi prudentium sustentatione · & libere tur correptione · Illa aut quę circa mysteria diuina · & erga baptizandos inmundo mundo sca ecclesia uni

locum sun

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 2133, Fol. 59r

Wien NB. 2133

quo dicitis interpolatur decreta. & sicut cetera aplica abomibus teneatur decreta. Atq. omis una uoce tē respondērunt dicentes. Vt fiat rogamus. ut fiat rogamus. ut fiat rogamus. Postq. adclamatum ē abomib; epis & presbiteris. Illi qui papam simmachum accusauerūt. & dampnationē ei inferre tēptauerunt. & illi qui eum iudicauerunt. aut contra nrām sī nodum garrirūt aut scribere psumpserunt aut dampnentur rogamus. Et paulo post. Oms epi & prbi uoce magna clamantes dixerunt. Exaudi xpē sī macho papa uita dictum ē. viij. Cuius sedem & anī dictum ē. x. Vt fiat rogamus. dictum est xii. Quibus cessatis simmachus epūs eccle catholice urbis rome dixit. Qm̄ fia tnitas uia curam pusionis nrē suis exhortationibus incitauit. & parilem circa eccl̄am tranquillitatem dñi nri contemplatione animi prestat flagitam. ut circa insidiatores & psecutores nros mitius agatis. Et lic & iuste dāpnentur. propt̄ misericordiam tam conseruentur ut in nob illa dñi declaretur sententia qua pcipit tribus dimitti sicut sibi adno cupiunt dimitti. De cetero uero neusquam talia non solum modo inplicare sedis pūlę aquoquā pūsumatur. sed nec multo xpianorum epō usurpentur. Non ergo ē necesse super his noua cudere. sed uetera recitare atq. firmare. Est enim a multis ante cessoribus nris sinodaliter decretum atq. firmatum ut oues quę pastori suo cō misse fuerunt eum nec reprehendere nisi a recta fide exorbitauerit pūsumant. Nec ullatenus pcumq. re alia accusare audeant. Qm̄ pastoris actus gladio oris non ferendi quamquā rite reprehendendi aestimentur. Nec ullos epos suis rebus expoliatos ta sedibus sui aut dolo aut quacumq. ingenio pulsos sicut & uos de nobis iudicatis aut sinodum tam punctualem quam generalem posse conuocare. aut in aliquo iudicare antequā cuncta quę eis ablata sī legibus po

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 2133, Fol. 178r

Quia dicet p̄ per eum virgo virginū
mariā laudes deberem dicere meas laudes
tam nō ipedimur in medijs nō sufficē
dilectis nō sufficiunt laudibus collem q̄
virginis filiū dom̄ dicit clamare turbe
expectant quas ei media silua debemus
aut maiestatem in ore nostro
faciam̄ laudem. Hic est q̄ dum honora
patrē tuū & matrē omnē animam aliqn q̄
eum fuerit honore debito impedit. nec ulli
nec patri sine ei ab homine aliq̄ alio
nunq̄ fuit solus ei ei ei uolum dilectum
& honorē q̄ ei ei humane q̄ret. Hi .ii.
hil cum habeat de. ite mandatum mat&
virgo. Quod pmittat cum ei dicitur. qua
sibi dat misericordia mat̄ hoc de genera
maledictū nō ei ei ei Virtus cordis
affectu nō sufficiat plurim. sine qua
nullus ei q̄d sola sale salubre & misericordeus
ei ei ei ei nō ei ei ei nō. ne aut nō
nunc confiteri. si omnia ei ei ei
statum sanctū tenuim. nō nullam ei
sui mandatum. quantum beneficium
fructu habeat sui. ad pmiu. ad remediu.

Wien NB 2235

.iii. et abyssum. Vidi et principium de comitate
[illegible] celo. hominibus
mundi. demonibus firme. Decastruplum no
[illegible] & more fluuii,
[illegible] electorum. per quibus
[illegible] & [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

dere uibelicet incarnat. & nat. sine lege
mini nascendi. petunt etiã resurgere sine
lege resurgendi. Totum inq; fuerunt
mine contrasisse uolunt q. potuit. Non dicim
hoc affirmando. sicque coptam exponendo.
Sciat autem. hanc sententiã me edidisse
ut nulli mortis sententie subiacent. sine
omi uiolentia. corpore & anima integrã filii
tui mentem. Si hoc carnalis astruit. tam non
periculosus tradigentibus. & fortasse nonnullo
portitan filii tui alienus. Qdni. cui simonis
dei uti datum est implere. iuxta q. affum filius
tuus mortalior ita posse totum uiuere
non posse sentire. ita bene dicit secundum
sine pauendi lege & dolore. Non enim uiuat.
qb ipse et obdormiendi affuit. An mors lede
potuit. ubi sui mortificatore adire uidit. & ui
tibi die nte. cui uentis fructu. morte filii
di euangelium. Ante cui conspectu mors fugit.
ad cui uocé mortui resurgunt. absit ut ille
pisent tu angi posset ille mortis dolore. Nolum
eu dnm nrm legius nre mortis tra egisse
de qua nat sine nra lege. mortis spectre lege
fecit exlegem. in assupta detrecatione sua.

Wien NB 2235, 62v

Wm NB 2235

Wien NB 2235

cū defluere cęperit a calore le
nter manu fricabis. atq; ita o
sic facies. et hō sine donec penit
exsiccēt. De pictura transluc.

Sit etiā pictura in ligno quę di
trans'lucida. et apud quos tā uo
catur aureola. quā hoc m̄ cōpo
nes. Tolle petulā stagni n̄ lintā
glutine nec coloratā croco. sed
tta simplicē et diligent poltā.
et inde cooperies locū quē tta
pingere uolueris. Deinde rere
coloresq; imponendos diligentis
sime oleo lini a cuale de tenues
trahe eos cū pincello. sicq; p̄mitte
siccari. De inaurando auro in libri

Cuo; ptraxeris imagines de fundo
uel litras in libris tolle aurū
purū et lima illud minutissime
in mundissima pelui siue bacina
sicq; lauabis illud cū pincello in

concha testitudinis siue ēchini
que de aqua tollit. De hinc habe
as molendinū cū pistulo suo utq;
fusilia ex metallo cup et stagni
tta cōmixto ut tres partes sint
cup. et quarta stagni mundi a
plūbo. His tta cōpositis fundat
molendinū ad similitudinē ma
tarioli. et pistellū ei circa ferrū
ęsi nodus tta ut ferrū unde p
cedat grossitudine unī digiti.
et longitudine modice āplius
pedis dimidii cui ferri ēcia pars
infigat ligno diligent tornato
ad longitudinē quasi unī ulne
rectissime forato. in cui infe
ori parte tam a fine longitudine
unī digitoz sit rotula siue lig
nea siue plūbea. tornatilis et
in media parte supiori figatur
corrigia qua trahi reuoluendo

Wien NB. 2527. f. 25v + 26r

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
cod. 2527, fol. 25v 26r

et plúbum. hisq; cõpositis distingue co
lores utrũ qs uolueris. subposito q;
igne et ligni. coque. Interĩ acãre t
lignũ longitudine unĩ palmi. grossi
tudine unius digiti. et uncia eius par
te pone rotulã ligneã latitudine unĩ
palme tta ut duas partes teneas manu
tua. rotula sup manu tua cadat firmiter
ligno cuncta. reliqua pars ligni sup ro
tulã eminebit. qđ lignũ in sũmitate
gracile incidat. tta inferro iungat. sic
iungit hasta in lancea qđ ferrũ habeat
longitudinẽ unĩ pedis. cui lignũ tua ĩ
seratur ut in cuneatura sit equale ligno
tua ibipso loco gracilius sit deductũ usq;
in finẽ ubi omĩno sit acutũ. Et in pre
fenestrã forma cis in dextera parte
hoc ẽ in sinistra tua stet lignũ grossi
tudine brachii unĩ intra fossũ. et pen
gens usq; sub sũmitatẽ fenestre. in si
nistra ũ forma cis hoc ẽ in dextera tua

in pre ipsam fenestrã stet fossula in ar
gilla facta. Deinde cocto uitro accipe
lignũ cũ rotula y ligno ferro qđ duo cãt
ueru. y pone sũmitatẽ eius inuasi uitri
modicũq; qđ ei ad hesitet extrahens pun
ge fortiter in lignũ ut uitrũ transfe
rat. statimq; calefac inflãma et ponte
ferrũ sup lignũ bis ut uitrũ dilatet
atq; cũ festinatione uolue manũ tuã cũ
eo de ferro ut anulus inrotundũ amplifi
cet. y tta uoluendo fac eũ descendere
usq; ad rotulã ut eqlis fiat. Quo facto
erecto in fossulã eade m opare qmtũ ue
lis. Qđ si uolueris anulos. alios coloribus va
riare. cũ acceperis uitrũ y transpunye
ris. cũ gracili ferro erice de alio uase alte
rius coloris. uitrũ in modũ fili circũdans
eo uitrũ anuli. deinde calefac inflãma sic
supius simule m pfice. Colores etiã sup anu
lũ alterius generis uitrũ ponere sic gem
mã. y calefac inflãma ut adhereat.

Wien NB. 2527. f. 51v + 52r

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 2527, fol. 51v 52r

do auro. Ite unde sup. e mo
lendo auro. Ite alio m. Ite unde
sup. e munundis y de auran
dis auriculis. e polienda de auri
e colorando auro. e poliendo
ingello. e ornando uase calicis.
e pede calicis. e patena. e
fistula. e auro tre eulath.
e auro arabico. e auro are
nario. e fabricando aureo ca
lice. e imponenda soldatura
auro. e imponendis gemmis y
margaritis. e electro. e po
liendo electo. e pede calicis y pa
tena e fistula. e colatorio.
e ampulla. e confectione que
dr tenay.

Deconstructione

Verifica t domu fabrice
spaciosa y alta cui longitudo ad
orientem tendat meus parete meri
diano faciet fenestras qt voluerit
y possit. tria ut ut duas fenestras v.
pedes sunt. Unde autem medietate
domus adopus fusile faciendu. y cu

pru aestagnu y plubu opandu
uno parete usq adsumitate altitu
dinis y rursu unde qd reliqui e
in duo. uno parete adopandu in
una parte auru in alta argentu.
fenestre u u emineant alt atra.
qua uno pede. quae altitudo sit t
um pedu. latitudo duae.
e unde fode fossa
ante fenestra a parete fenestre.
pede y dimidio. que stabit mensu
so. habens longitudinis tu pedu.
latitudinis duae. qm teret mercu
tius lugnis. quae lugnos duo in medio
t fenestra pcedant. a fossa. alti
tudine dimidii pedis.
sup que [illegible] unga
tur discus unus q coopiat genua
sedentiu in fossa latitudine duae
pedu. longitudine tu. in mensuso sup.
fossa tria equis. ut aqt munitu au
ri t argenti desup decidere. pos
sit diligenter scopari.
[illegible] parete a ppe

Wien NB. 2527, f. 53v + 54r

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. 2527, fol. 53v 54r

fiunt cōminue singlīt. Que si ñ habeas. accipe partes albe olle 7 mitte eas incarbones donec candescant 7 si ñ resiliunt sine refrigerari. et tere singlatim. Deinde pone ei partes argille crate 7 tris coctę teste. 7 cōmisceas cō aqua tepida macerā fortē. & inde cōpone uascula maiora 7 minora. inquib; liq̄ facies aurū et argentū. Interi ō ꝺū sicca tur: accepta statera pondera aurū t argentū qđ opari uoluerīs. Qđ si argentū purū non fuerit hoc ꝰ purifica.

Depurificando argento.

Cribra cineres cōmiscens eos aq̄. et accipe testā olle magne ꝑbatā que tante magnitudinis sit. mq̄ credas liquefieri posse argentū quod purificari debet ut ñ effundatur. et mitte cineres ineā. in medio teneas. 7 circa orā spissos. 7 sicca ad carbones. Qua siccata amoue carbones a fornace modicū. 7 pone ipsā testā cū cineribus subforamine ante fornacē sicut

uentꝰ ex folle meā fleat. Supposituſq; carbonib; suffla donec candescat. Deinde mitte argentū meā. 7 suppone modicū plūbi. supiectusq; carbonib; liquefac illud. 7 habeas uxta te uirgā exsepi uento siccatā. cū qua discoopies diligenter purifica ab argento quicq̄d immundicie sup illud uidis. posttoq; sup illud tu cione. hoc ē ligno igne usto. suffla bis medio erit longo tractu laq; plū bū hoc flatu eiecerīs. si uidens argentū ñdū purū ēe. rursū appone plūbū sup posituſq; carbonib; fac sic̄ pus. Quod si uidis argentū ebullire et exilire. sotto stagnū t auri calcū et admixtū. et cōfringe particulā utri minutē. 7 pice sup argentū plūbuq; adde. appositusq; carbonib; fortē suffla. Deinde respice sic̄ prius. et cū uirgula auferas immundicia utri 7 plūbi. sup positoq; tucione fac sic̄ pus. et hoc tā

Wien NB. 2527, f. 60v + 61r

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier

cod. 2527, fol. 60v 61r

æ sic inuenīt. qa recurro ide
iapis iuale ponīt. hoc m etiā
argentū purū tenuissime p.
cussū æ uuo argto ad myrtū
moli debæ. qi calido uasculo
cū calido ferro moli ualæ.
Sic aūt cōmisceat ut uuū
argenti sint. qnq; pondera. æ
sextū sit argentū purū.
Potes etiā aurū leuī molere m.
hoc m. Accipe testā olle capacē ig
ne pbatā. i pone in carbones donec
omīno candescat. i mitte ieā aurī
uuo argto myrtū aeminutatī
ctractū. tenensq; cū forcipe ubra
manū eqlīt. i mox uidebis q̄m li
q̄ fiat aurū i cōmisceat uuo ar
gento. liq; omīno liq̄tū fuerit
mox funde in aq̄m atq; laua i
sicca ut sup. hoc omīno caue ne

leuiū molas aut deaures. q fe
re uuū argīti magnū pculū
é leuno stomacho æ ifirmitates
dūas generat ēta qs uti de
bes ziduar. æ baca lauri piperis
æ allio atq; uino. Pt hec appen
de ipsā deauratuā iflatuā æ
diuide i duo. æ medietatē ei
rursū in duo. donec inuenias sin
glos denarios. æ mitte eos singu
latī i pennas anseris. ut sciās qn
tū unicuiq; loco deaurando
sup ponas. Deide p cute partē
cup rubri ifimi trudinē fossoru
ferri. æ ifige manubrio. sūmitatē
q; ei lima æ rade rotunda æ ali
qntū tenuē qm fricab cū uuo
argto donec alba fiat. æ ide pos
tes deaurare. Pt ea facies cfecti
onē ad imuuandū op deau

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
cod. 2527, fol. 71v72r

INCIPIUNT FORMATA EPORUM

Greca elemta literarū numerosq; exprimere nullus qui vel tenuit
Graeci sermonis notitiā habet ignorat. Negotium in faciendis optimis canonicis
quasmos latinas formatas appellat. aliqua fraus falsitatis temere agi
presumet. hoc apatribi. ccc. xc. et viii. necta egregatis saluberrime
inventū e. et ostendū. ut formatae optatae hanc calculationis seu supputa
tionis habeant rationē. idest ut adsumantur insupputationē. prima
greca elemta patris et filii et spūs scī. hoc e. Π Υ Ν quae elemta octo
genariū quadringentesimū et primū significant numerosq; Petri quoq; apti
ma littera idest. Π qui numerus octoginta significat Cuius q; scribit
optam pmam littera Cui scribit secta littera. Accipienda tria littera.
Cuiratus qq; de q. scribit quarta et indictiones quicunq; id temporis.
idē quifuerit numerus assumitur. Atq; ita his omnibus grecis litteris.
q; ut diximus numeros exprimunt in unū ductis. una quāq; collecta
fuerit sum optata teneat. Hanc qsuscepit omni cū cautela regrat excussa
Addat prīa separatū in optā et ā nonagenariū et nouē numeros. qui
sedm greca elemta significant. Α Μ Η Ν.

a	alfa.	i.	Mia.	i.	chile
b	bēta.	ii.	Dia	ii.	dischle.

Wien NB. 2723. f. 7v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

H ÿberas nenias. spanuscingiposi. Neniae ſ ppriae. fabulae quae
iuxta funera mortuoꝝ dicuntur. Lucretius. veteribꝰ.
P tholomeus rex greciae. cui lxx. interp̄es hebraicos libros
transtulerī ingrecos. Yperaspistes. i. fidelis, pretor. &pe
P asilica. i. palatio. Contulisse. chosan. Oeconomicum.
deſt. librū. t opus. Economus. dispensator ullꝰ. Pytagoram.
i. librū. t opus. Pytagoras. magister. platonis. Prhetisonicē. i. librū
A fflatus. doctus. Damnamus. reprehendim̄. Carismꝫ. i. spiritale donū.
T orqueris. cruciaris. Emendauora. pozuurdigor. Exempla. pildpuoh.
S ubire. himarsten. Aliud ē. i. alū quā fieri debeat.
T ransferre. i. intp̄tare.

INCIPIT. H. GENESIS. G. GENERATIO. t.

nprincipio. i. infilio. t inicio ordinis creaturarum.
Celū. ideſt oīa quae meo s. Terrā. i. &quae inea sunt.
I nanis. i. inutilis. si infructu. Yacua. inornatu.
S pr̄s. i. prudentia dī. Fiat lux. i. angelꝰ. Yespere. i.
fine operis. t finis ipsius creaturę. Et mane. i. inicium
alterius diei. Firmamentū. i. ppē firmū terminū supe
rioꝝ aquarū &inferioꝝ. Arida. i. terra. t eruchnu.

Wien NB. 2723, f. 9v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

I r. tenar. indeclinab. Pedū. ftap. indeclinab. Ganeo.
uiloure zo. Unio. porala. Strio. hazſuſ. Hyſtrio.
loupho. Mulio. ſtuotari. Buuo. huuo. Teſtudo. ſnecco.
O angomangoniſ. chouffo. Cudo. ſmid. Pondo. vuider
vuagi. Seru. chaſavuazar. Teſtu. ſneckinhuſ. Lup
cal. i. domuſ paſtoz. t huorhuſ. Mugil. i. geñ piſciſ.
R ien. lena. Lucar. i. ſacerdoſ lucinę. Suber. ſaph.
L aſer. geñ holeriſ. Cicer. chihhuria. Siſſer. ſequeſt.
R aſter. hacco. Fiber. piper. Clunis. coffa. Pollis. i geñ
farinæ. Pubiſ. iunger. t reccho. Ligo. ſeh. Finguſ.
ſuani. Haec colus. clonacla. Culex. mucca. Murex.
meriſnecco. Verbex. vuider. t ram. Uuarix. vuerna.
O arix. gilehter. Ludilo. i. geñ ueſtimēta. Naru. vuaſar
nara. Color. uarm. t nauiſ genuſ. Emblema. ha
bundarua. Cyclopſ. riſi. Calipſ. iſarn. Iſmaruſ.
nomen montiſ. Pgama. hohgi zimpri. Imuba. geñ
herbę. Corax. i. coruuſ. Mulſum. miſco. Defrutū.
i. coctū unū. Murtum. ſulza. Uinacia. vuinſuo
ſana. Muſtacia. lurra. Antes. fineſ. Caſpes. ſpinnu
vuippi. Furfures. chlivua. t fordili. Pugillares.

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

nouit conuersus. Baptisteriū unctorū. Crisma
g. unctio t. Cucharista grā. DE PRINCIPATIB; HIERŌ
ecorus qui sup x. uiros est. Quinquagenarius
sup v. t. t. Centurio sup c. Tribunus super
bagos. ii. t. iii. Comes sup uñ ciuitatem.
ux sup x. ciuit. Patricius qui ad latus regis
sedet. i. vicarius. Rex sup uñ gentem. Im
perator qui sup totū est. aut p̄cellit uteo.
pamatus racemi. purpurazationes uiri s. q̄ man
ducant cū rege t imperatore. Consul. i. qui
domū regis consulat. Proconsul q̄ sub cōsule domina
tores qui multas diuitias habet. Domin uras
quisq liber homo. Profesq manducat ad
p̄sentiam regis. DE HOSPITIIS.
enodochiū locus uenerabilis. uiquo peregrini
suscipiuntur. Ptochotrophiū. i. locū uenerabilis
uiquo pauper et infirmi hom̄s pascuntur.
Orphano trophiū. i. locus uenerabilis. uiquo pa
rentibus pueri orbati pascuntur. Ceronotrophiū
i. locus uenerabilis uiquo pauperes Ægypt̄ senectute

Wien NB. 2732. f. 8v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

inquo nat ē iheremias. Amatrs uero scīfi
cat. i. uir uerbū dn̄i adeū dic Amtre quā exci
res de uulua scīficauit. Cugticū ur ū. i. urgi
nē. Sacerdotes ueteris testam̄ filius gaude
bam. noui v̊ uirginitate pollem. Spū s. pphe
tię assyrii salmanasser cū exercitu suo. Colo
nię. i. samaritani ciuitatis suę. i. ihlrm. Quadru
plici planxit. Alfabeto. i. iiii or uicib̄ iterato.
Nā prim̊ uersus q̄nob̄ cū abaleph p̄ponat̄
ap̄ hebreos aleph littera in principio dictio
nis habe. Scdr v̊ bēh. Terci uero gimel.
cetera usq; in finē quomodo ap̄ nos multa
ymni palphabetū currunt. Qd s. alfabetū.
mensurę metri. uersib̄q; reddidim̊. Istę
lam̄tationes ap̄ hebreos metrice s. scripte.
sed nos in nr̄a translatione pcola & cōmata
scribentes tantos uersus nr̄ę linguę reddi
dimus. quantos hebrea lingua metrice
habe scriptos. Ordinē uisionū. i. pphetię.
pphę uidentes uocabant. pphetię ů uisiones.

Wien NB. 2732. f. 157v

Österreichische Nationalbibliothek

Publication of material is subject to authorisation and charge!
Please send the specimen copy to:
ÖNB Bildarchiv
Josefsplatz 1, A-1015 Vienna
E-mail: bildarchiv@onb.ac.at

Credit line:
Austrian National Library Vienna, Picture Archive

Tafel S. 64

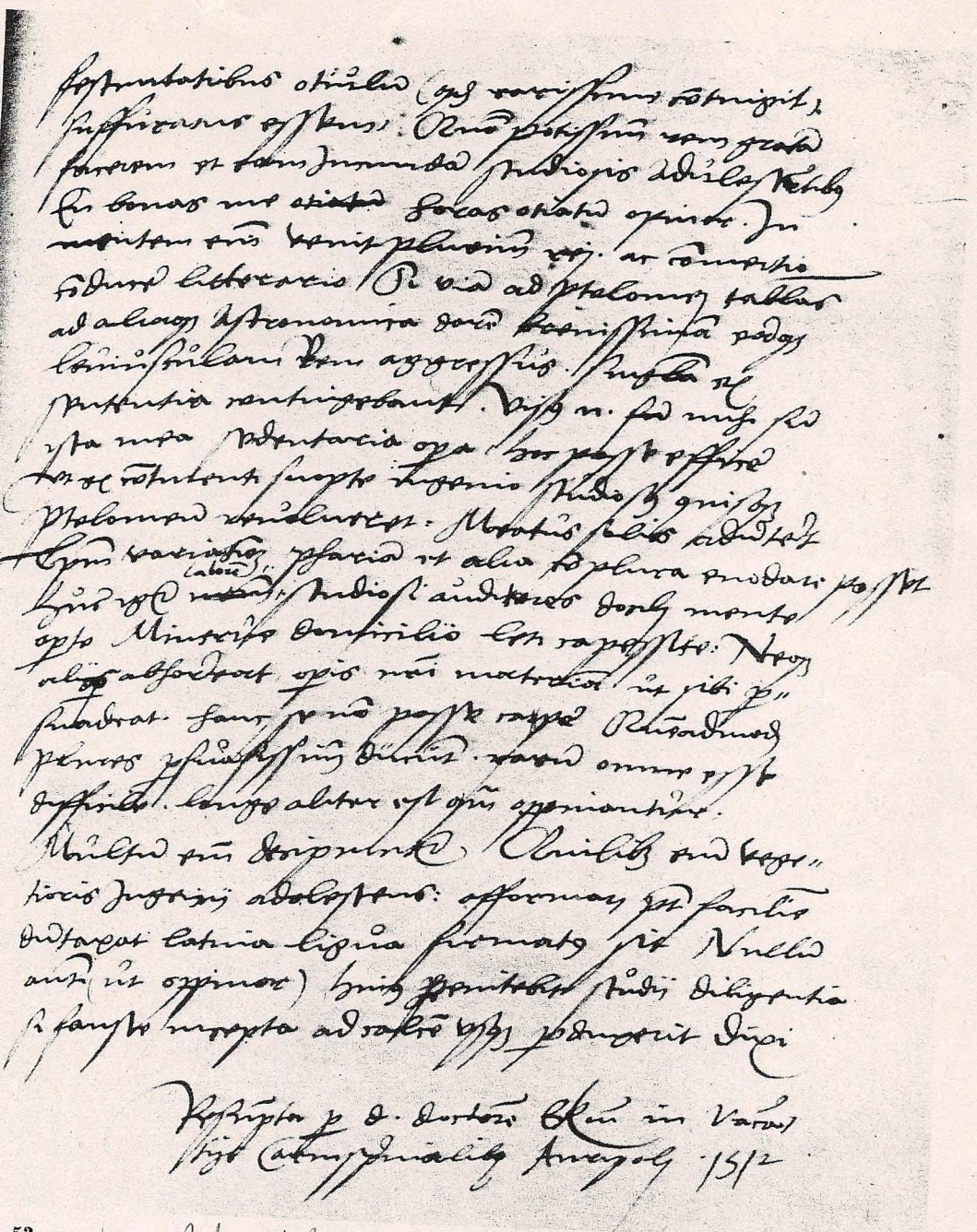

Abb. 53 Wien NB Cod. 3193, fol. 233r Ingolstadt, 1512

J. Rek!

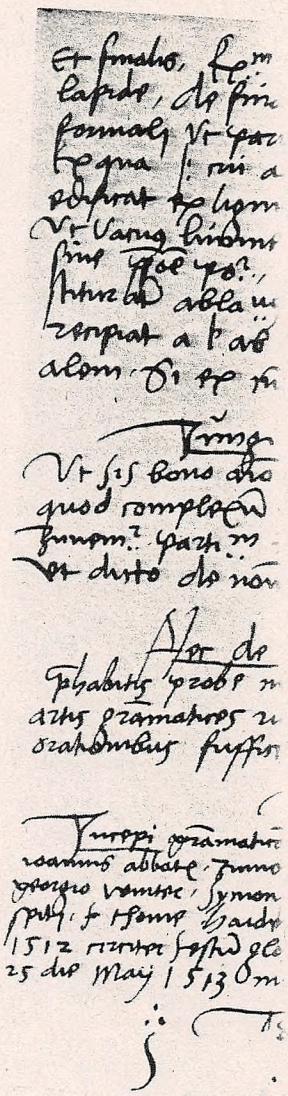
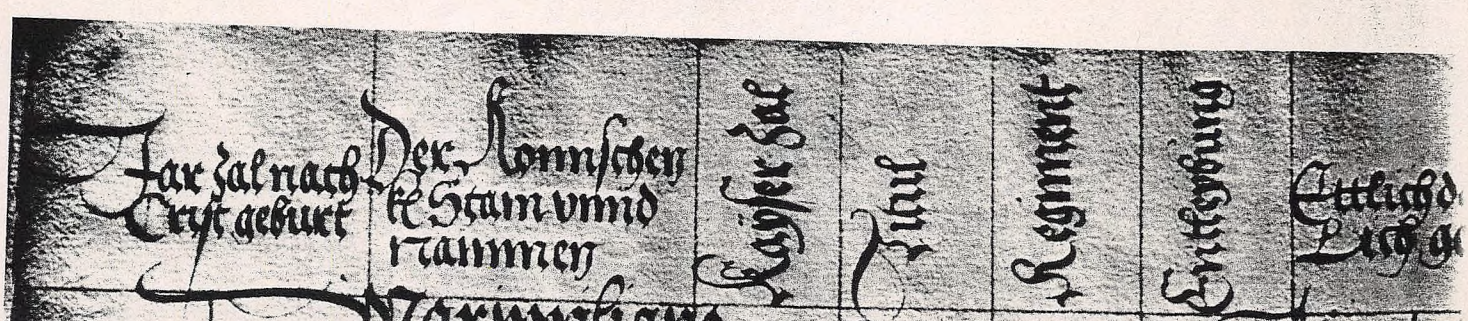

Abb. 54

ÖSTERREICHISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
KOMMISSION FÜR SCHRIFT- UND BUCHWESEN DES MITTELALTERS

KATALOG DER DATIERTEN HANDSCHRIFTEN IN LATEINISCHER SCHRIFT IN ÖSTERREICH

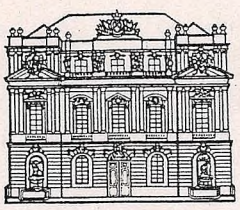
HERAUSGEGEBEN
IN VERBINDUNG MIT DEM COMITÉ INTERNATIONAL DE PALÉOGRAPHIE

BAND IV

FRANZ UNTERKIRCHER

DIE DATIERTEN HANDSCHRIFTEN DER ÖSTERREICHISCHEN NATIONALBIBLIOTHEK VON 1501 BIS 1600

1. Teil: Text
2. Teil: Tafeln

VERLAG DER ÖSTERREICHISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
WIEN 1976

S. 30 lest

Vorbesitzer nicht bekannt.

vgl. Abb. 230

Cod. 3193 Ingolstadt, 1512

Sammelhandschrift mit verschiedenartigen Texten (lat.)

Beschreibung, Vorbesitzer und Literatur vgl. Bd. III/1, 67.

fol. 208r—233r: **JOHANNES ECK: Kosmographie** (lat.). — Schriftspiegel und Zeilenzahl wechselnd.

Datierung, Lokalisierung, Schreibername: *Rescripta per dominum doctorem Ekium in Vacantijs Carnispriuialibus Auripoli 1512* (fol. 233r).

Literatur: Kat. Ausst. 1975 Nr. 235.

Abb. 53

Cod. 3200 1507

Sammelhandschrift mit verschiedenartigen Texten (deutsch, lat.).

Papier, 180ff., 214 × 144, Schriftspiegel und Zeilenzahl unterschiedlich, mehrere Schreiber, zahlreiche Randglossen.

fol. 173r—177r: **Evangelienperikopen** (lat.). — Schriftspiegel 168 × 105/110, 32 Zeilen.

Datierung: *Finis 1507* (fol. 177r).

Vorbesitzer nicht bekannt.

Abb. 34

Cod. 3216 1513

Sammelhandschrift mit historischen Texten (lat.).

Papier, II, 158ff., 207 × 150, Schriftspiegel und Zeilenzahl unterschiedlich, zwei Schreiber, Randglossen von der Hand Cuspinians.

fol. 2r—123v: **AGATHIAS: De bello Gothorum.** — Schriftspiegel 185/195 × 110/120, 27—29 Zeilen.

Datierung: *Finis 1513* (fol. 123v).

Vorbesitzer: Johannes Cuspinian (Monogramm und Bibliothekssignatur Nr. 410 auf dem oberen Schnitt; bei Ankwicz nicht angeführt).

Abb. 56

Cod. 3230 1505

Sammelhandschrift mit Texten von Klassikern und Kirchenschriftstellern (lat.).

Papier, 231ff., 211 × 157, Schriftspiegel und Zeilenzahl unterschiedlich, mehrere Schreiber, zahlreiche Marginal- und Interlinearglossen. — Van Swieten-Einband 1753.

fol. 205r—220r: **Hymnen mit Glossen.** — Schriftspiegel des Textes 165/170 × 40/50, 27—29 Zeilen, Glossen bis an die Seitenränder.

Datierung: *Hymni in septenis horarum alternacionibus de tempore decantandi iam diligencius et recogniti et in aliquibus locis interpretati felici quiescunt meta 1505* (fol. 215r).

Vorbesitzer nicht bekannt.

Abb. 21

wechselnd, mehrere Schreiber. — Originale stempeln und Plattenpressung.

fol. 1r—31v: **ARISTEAS: De LXXII inter** Schriftspiegel 160/170 × 80/90, 23—24 Zeilen.

Datierung, Lokalisierung, Schreibe *de Interpretacione LXXII interpretum Per versi ὁ ιωάννης Κονσπινίανος ἰατρος καὶ ποιητ In Gmunden* (fol. 31v).

Vorbesitzer: Johannes Cuspinian (Mo des VD). — Johannes Fabri (gedrucktes Exl Universitätsbibliothek.

Literatur: Ankwicz, Cuspinian Nr. 32. — A

Cod. 3257*

Sammelhandschrift mit Legenden (lat.).

Papier, 73ff., 212 × 143, Schriftspiegel u

fol. 25v—73v: **THOMAS VON CANTIM** 145/155 × 90, 23 Zeilen.

Datierung: *Explicit vita pie lutgardis A*

Vorbesitzer nicht bekannt.

Literatur: BHL 4950.

Cod. 3275

Sammelhandschrift mit verschiedenartig

Papier, I, 88ff., 168 × 110, Schriftspie Codex von einer Hand geschrieben. — Va gefaltete Pergamenturkunde vom Jahre 1443

Datierung, Schreibername: *Scriptum hamburg presbyterum et Canonicum ecclesie b Calixti papae et martiris 14 Octobris Anno do*

Vorbesitzer: Christianus Gheuerdes. —

Cod. 3276

Sammelhandschrift mit verschiedenartig

Pergament und Papier, 358ff., 155 × 1 kend, mehrere Schreiber. — Astrologische Blindpressung, Beschläge und Schließen entf

fol. 53r—77v: **Griechische Grammatik.** 23—26 Zeilen.

Wien NB. 3301, f. 207r

Österreichische
Nationalbibliothek
Cod 3301
207r-208v, 217r-218v
Abteilung für Reprografie

Wien NB. 3301

Prologus Mariam

Wien NB. 3301, fol. 208r

Wien NB. 3301

fol. 208v

De Machina oppugnatoria qua vulgo Bombardas

Parant a germanis micta

Anno dñi. ap. CCC lxxxx fuerunt apti bellici
mi. qui a germanis nostris quod vulgo
bombarde dicte. Anno ut apinor ac tonitrua
fac. ma re misel fallentes. misel stabulis esse
dicunt philippus berealdus. Quid enim tali
mis. que tormenta. Piramidem. teore
tractura ppis hostibus affecant. quod maiores
nostri. in bombardis. que. nec non. cumpi nuncup
pellum. cum quas pro duercestra nos plum
germani nri. vel ppis exteris. testantibus. bellica
pres. ium. fisse accedunt. Qz instrumentum. qz
bellicu. mictorum. celebrissimu. videtur
quippe n. ignis. ruitati. emissis. corpore aut. pris
aut lapidis pilis. quicquid. obuiu offendit. quas
pat. dissipant. frangit. grudunt. adeo ut nullu
sine locis. quibus natura muris. reperit. qui fa
cile. ad tales tormenta minatissimis. quas a
qua bombardas appellat. expugnet. unde in os
sor. pe. amis. vis. pedu. annis. equestris. splendo
omnis. deniq. bellica. virtus. tuc. pter. dissidet

Germanicum pontifices

Stephanus. iiij. vocabuli. octauus. Gregorius
xiij. quinq. Clemens. vij. damasus. secun
dus. Leo nonus. Victor. iij. Stephanus
nonus. Nicolaus. iij. Calixtus. tercius. Pius
secundus. quintus. Urbanus. quintus

Carolus magnus

Carolus. magnus. nunc. nil. ocio
fubuit. nisi. Hildegardi. filia. apud pa
tauis. amplissime. gouerne. orta. ex qua
ludouicu. reliquit. regni. et. imperij. pu
rissimu.

Carolus. magnus. natus. in. Ingelhei
apudo. ad. quartu. lapidem. a. Maguncia
uersus

pontem. in. Rheno. apud. Maguncia. ubi
ingentes. pagus. pluit. latitudo. patet
ducentos

Erexerunt. d. Carolus. anno. dñi. 8
xij. et. sepulcrum. ubi. palacium
fuit. extat. sepultus

Cesar. pudericus. pius. quem. pro
pape. Zacharias. absenta. canonizauit

Zacharias. Carolum. in. diuas
retulit. anno. dñi. 1500. [illegible]
ens. quarta. decima

Felix malleolus

Felix. malleolus. vulgo
uulgo. Hermelin. dicitur. doctoribus
incomparabilis. poetis. philosophis
ac. ceteris. ingenuis. floruit. ducatu
anno. dñi. 1500. et. multa. scripsit. inter que
de. nobilitate. et. ejus. vera. dialogus
Contra. validos. mendicantes.
Contra. quasdam. beghardas. de
gradu. plures
Malleolus. de. pestilencia
Bulla. bulla. de. beghardis. imperatus
de. regno. Bohemie
de. plebanis. et. religiosis. mendicantibus
de. religiosis. per. totam. pestilencia. predicantibus
Horror. splendor. relig. misse. pestilencia
circa. ignorancia. circa. negligentes. divi
num. cultum
Tractatus. de. nauci. usu. et. divina
ceu. institutione
de. oblatis. et. pluribus. premissis. pbenda
per. beatissimo. Nicolaum. in. manuscriptis
inspicienda
Dialogus. de. anno. jubileo
Pestilencia. de. anno. jubileo.
de. tribulationibus. anni. in. loco. parendi
Tractatus. de. symoniis.
Alius. tractatus. egregiosus. pestilencia
de. secularitate. divinorum. celebranda
de. ecclesia. secularia. succedo. de. festo
Tractatus. de. matrimonio
de. puero. defuncto. et. aliis. casibus. in. no
pestilencia. magni. libri. sententiarum. per. 3. pestilencia
mandatum. legenda. et. de. decimis. et. pestilencia
libri. recepti. et. recolendi
Pestilencia. quia. quidam. pestilencia. dicunt
Querimonia. appellationis. ad. Carolum. quinti. gremia
nia. pestilencia. et. ecclesiastica. ad. ecclesiastica
de. libertate. ecclesiastica
de. bonis. et. malis. actibus. penes
de. emptione. et. venditione. inter. pestilencia
de. ignorantibus. qui. absque. debita. et
pestilencia. culpa. incurrunt
Tractatus. in. pestilencia
Tractatus. de. decimis. et. pestilencia
Contra. simoniacos. usurarios
Dialogus. de. pestilencia. inique. pestilencia

Wien NB. 3301, f. 217r

De inventione celebrime artis impressorie

Anno sexagesimo quarto supra quadringentesimum Federicus tercius Romanorum imperator regnante Christianissimo Francorum rege Karolo octavo in quadrato ac pene diluvium bonitatis collatum est ministerium orbi lapso fame quibusdam argentinensis nauti prebente ingenium. Qui primus artem impressoriam quam Latinitas et impressoria vocant in urbe argentinensi invenit. Inde Maguncia ceteros excolle[n]s gloriosa. Interea Johannes Mentelin de oppido quod Intramontes multa volumina castigate et polite argentine imprimendo patens a beate opulentissime. Hinc pure et adolescens Johannes Mentelin Adolphus Mating flatus qui et oppidi argentinensis ab natali solo in laude et gloria famosa terra exhorruit. Post a dicto Mating flatus qui de re in humanis egressi. Victus assim[i]le Christiane homo sane docte et integre. Quorum solum nostri in hac arte argentine floruerunt. Quibus eadem ora ab illi tractanda et deum et emolumentum sunt assecuta. Victus Pusinger a regentino nabulis. Appollonius Rubeus Gallicus Sallustius Crispus Valerius Maximus Plinius secundus Cornelius Tacitus Titus Livius Justinus Eutropius Orosius Paulus Diaconus Sigebertus Aurelius Victor Rufus Festus Avienus Rufinus Asconius Pedianus Servius Honoratus Donatus Priscianus Nonius Marcellus Festus Pompeius Porphirio Acro Cruquius Lactantius Firmianus Boetius Severinus Symmachus Macrobius Theodosius Ambrosius Hieronymus Augustinus Gregorius Leo primus Magnus Cassiodorus Isidorus Beda Rabanus Lyra Nicolaus Thomas Aquinas Bonaventura Antoninus Florentinus Scotus Occam Gabriel Biel Alexander Hales Durandus Aureolus Petrus Tartaretus Jacobus Almain Marsilius Inghen Buridanus Albertus Magnus Dionysius Areopagita Ricardus de Media villa Henricus de Gandavo Egidius Romanus Hervaeus Natalis Capreolus Dominicus Soto Thomas de Vio Cajetanus Ferrariensis Silvester Prierias Conradus Summenhart Gabriel Biel Johannes Trithemius Jacobus Wimphelingius Sebastianus Brant Jacobus Locher Philomusus Thomas Murner Jacobus Spiegel Jacobus Sturmius Jacobus Faber Stapulensis Desiderius Erasmus Roterodamus Beatus Rhenanus Ioannes Reuchlin Capnion Phorcensis Ioannes Cochlaeus Ioannes Eck Ingolstadius Ioannes Dolscius Ioannes Tritonius Ioannes Cuspinianus Ioannes Stabius Ioannes Aventinus Ioannes Turmair Abbas Ioannes Aventinus Ioannes Turmair Abbas Ioannes Aventinus Ioannes Turmair Abbas

De architectura germanorum

Architectura germanorum excellentissimum fuit
opus depicta Veneratione memorari se possit
rum deprauata rerum Dunt nec inquit indoc
tum nō inuenda rerum Dunt nec inquit indoc
tum nō inuenda rerum Dunt nec inquit indoc
tum nō inuenda

De nobilitate germanoz

Teferunt theutonici alle egregiu deretat interpres in quadam gle de ze. Maxima ingrita germine brut. est eon veru germanoz nobilitatk. atq; fuit theuto non duces at pe gen. blandutu filiu regit nasse fama asserean germanoz alio fastem et detractore cuto. Campanu qui de germanis laqueq; ad verbu ait plli dom. gerades. fortissimu et ad quistere imperiu et tanta illustreoz viroz multitudine peperisse ut p reliqui orbem veluti colonijs nobilitasse ingenuaq; deducte familias nobilissimas et regias propagauerit nec nulla est familia in gallijs. na regna quidem. nulla in hyspania aut in gallia pta lia paulo illustrior. quasi antiquitate reputat qua no statim a germania hyspe duxit. et veluti a seminario quod vere nobilitate e vobis venisse glorie. Illam quis obscuro familiam gallorum regem tam celebrem tam laudatum tulit germania pipino germano auctore. Eius hyspanie dominu tam ingenio quo nut regnu obtinet et pe ad labia pe extendi prendi. Germania Leopoldo huius ego germano auctore. Eius tot nobilissimas familias p primum italiam tanq; ab exitio gremio nobilitate fudit. Postq; seminibus germania genuerat germano auctore deuolapses vacuas ayalatestas ayanfredos malasp. Ursentranos. Vicecomites Gonzagas. alios innumerabiles et instituit nobiles et locupletauit. ut vere dici possit. Ponte nobilitate vitiu et pfunam fuisse germani a aut nasci podas. qd omb pnitas Euro pe suo splendore velut ostu quadam nobilitate inundauit. dum in gallia in hyspania. in italiam nationes q; alias propagauit imperiu prog a Romanis. germania trayect. q Roma nis pacis ornamia nobilitatem minuisti. quam maiores nostri virtute gloria rebus gestis magnifice peperisse. Hi enim a virtute nobilitas nascitur. germani spiritu germanis virtute minime virtute inferiores extitere. utpote qui fidei integritate. ingenua libertatem. veritatem q valuerunt ei a magnificentia. rebusq; gestis nobilitatem adipsi sunt. Fuerunt. qui natio magnificentio magis inuita germanos. Tuscos ex antiquitate et longo ordine nobilitem quampia indicabimus. Fuere germani longe illustriores romanis. Roma enim ipsa antequam septingentesimo et octogesimo. nobilissima urbium extitit. Ammianus Marcellinus auctore in germania sta. ostat duobus amnes nobiles

Nro

Obijt anno 1528

De Alberto durero pictore

Pictorem veteres p. miabant. Apelle ipse ades Albertus qui super alios Linum vel pe pingat. picos imitetur Hieronimu paulet aut videatur apud

Durerger Albertus Coloniensis pictura. effigiesq; dignus. alia

Ut me pictura facias. volitare per Que tua carminibus. parua pfunt. Utq; tuis digitis longeuo. tpe vinam Hic calamus vincet. quo. in omne Durerger. Albertus calamo. pulchrior Ebrullius et digito. perula multa

De Alberto duce Saxonie

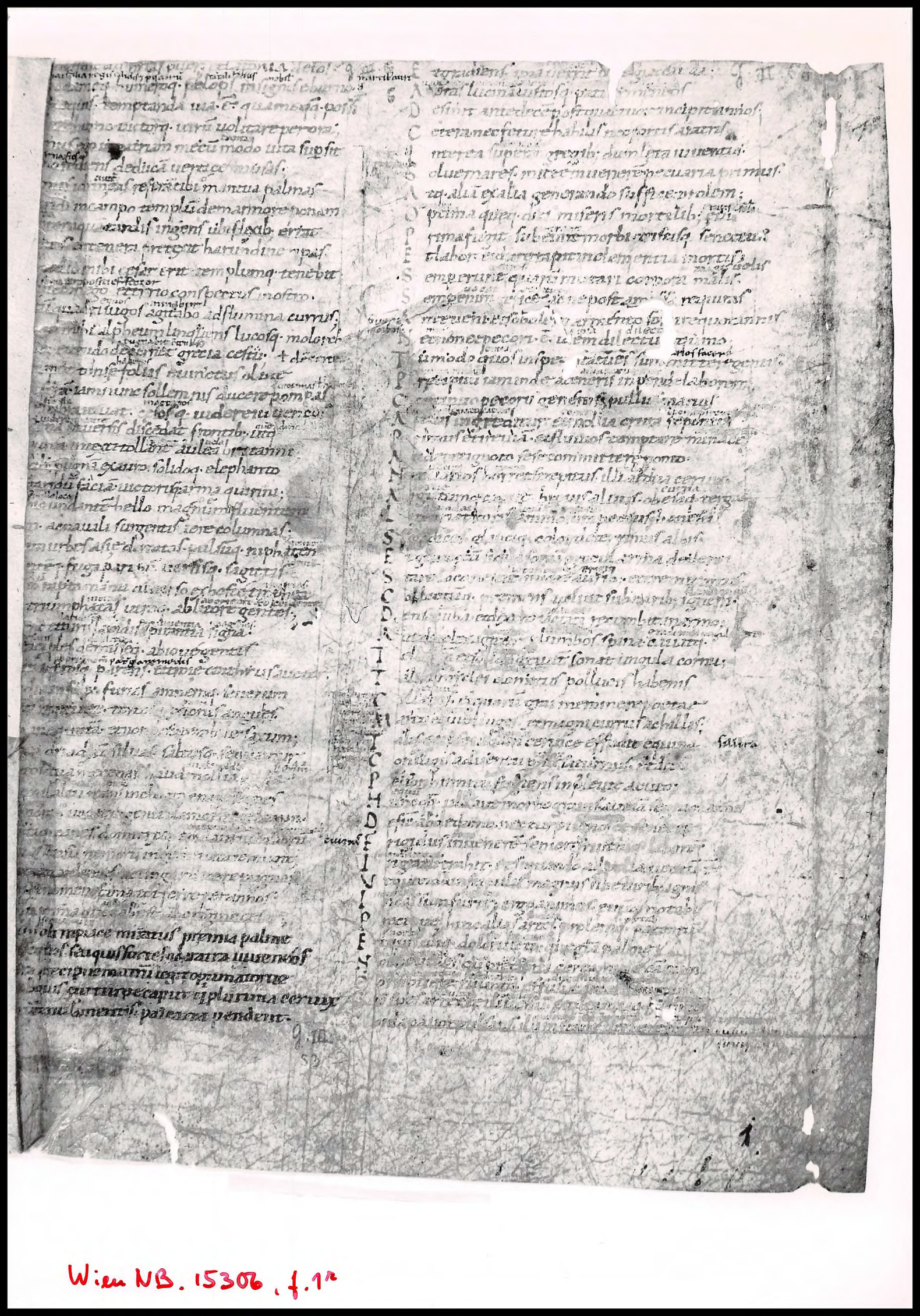
Hic alter Carolus. magnus dictus Theutonicus. Achilles et germanie Volaterr. dictus e quo hoc apsum relatum. ad. Ob. Hoc in Ingolstatio sepultus. illatu ubi acto rei alterius. vicibus diu. nostrus pretijs. ipsius p. gentis. illi. Albertus Pius. regunt alij. sunt

Epitaphium

Parce sospes latinius. dure
pictura planctu
tunde. nec mestisse unquibus
fera
Nil queroe. sic letum. quando
sors dira. perennit
Ingentem. hostibus. absolute
dominos
non tacuere. vlla. nec gem
as. lulit. hasta. cruore
stulit. spolia. Alberti. miles
opima. tulit
Planctus. perit. sic. sic. iuuat. ipse
sub. nubicap
Hinc. ora. populis. no. lenis. fons
exco

Burgundia maiores alias argonia

Wien NB. 3301, f. 218v

Wien NB. 15306, f. 1r

Cod. 15306 1a

Vbi princeps sacerdotū &ōms q̄ cū illo erant.inte

Vbi ecclī aplī audeis denunciauer̄ eis ne loquerent

Vbi crescente numero aplō facts ē murmur grecq̄ ad
uersus ebreos. ℣ .pdigia magna corā plebe.

Stephanus plenus grā & fortitudine. faciebat signa &

Stephanus loquit̄ ppło depatriarchis.incipiens ababrahā
usq̄ ad moysen. ℣ dentibus in eum .

Vbi hec audientes dissecabant̄ cordibus suis. & stridebant

Facta ē aū psecutio magna ecclē que ē hierosolimis.

De simone mago.

Simon magus pecuniā aplis offerebat.

Vbi angls dñi philippo loquit̄. ℣ cum

Vbi paulus eplās aprincipibus sacerdotū petit ire damas

Vbi paulus ēualescens & ēfundebat iudeos.

Petrus uenens lydde ad sc̄os. æneā abannis octo iacen
tē in grabatto sānat. & discipula in ioppen nomine ta
bitas resuscitauit.

De cornelio quomodo accersiunt pet̄rū.

Vbi cornelius pet̄rū sperat.

Cornelius uisū pet̄ro narrat. ℣ tū habemus.

Vbi iudei dicunt pet̄ro. quare introisti ad uiros ꝓpu

Prophēa agabus famem adnuncians. ℣ sit incarcere.

Vbi herodes iacobū frem iohannis occidit. & pet̄rū in

Vbi mittes turbati s. pp̄et̄ro. ℣ philip

Vbi separant spūs sc̄us paulū & barnaban ad p̄dicandū.

Paulus & q̄ cū eo erant nauigantes uenerūt pgentes pam

Paulus de resurrectione xp̄i iudeis p̄dicat.

KAISERLICHE KOENIGLICHE HOFBIBLIOTHEK

Wien NB. Ser. nov. 211, fol. 1r

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
Cod. ser. nov. 211, fol. 1r

siehe „Tegernsee"

dort das gleiche Thema!

ū xpo. pbabilimū inmor. ē. Siconsequtus sum.
q̄ secundū ea quae superius diximus. id. ē. se-
cundū quod mortui sumus peccato consequenter
et qui resurgente xpo amore tuo & nos cūipso
simul resurgimus. & illo ascendente ad caelos
cū ipso simul ascendimus. & sedente ipso ad dex-
teram patris cūipso simul in caelestibi sedere dicim⁹
sicut alibi ipse apls ait. una coexcitauit nos xpo.
simulq; fecit sedere in caelestibi ut quomodo
surrexit xps a mortuis p gloriā patris. ita & nos in no
uitate uitae ambulemus. Quitas aut uitae ē
nobi uetere hominē cū actibi suis deposuimus et
induim⁹ nouū qui secm dm creatū est. & qui reno
atur in agnitione dī secm imaginē eius qui creauit
eū. Am & his qui foris homo n̄r inquit apls
corrumpit sed qui intus ē renouat de die in die
in uita nos quamdiu praesens & cotidie anun

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK
A-1015 Wien 1, Josefsplatz 1
Photo-Atelier
cod. ser. nov. 3601, fol. I*v

Coexaltavit nos Christo (Eph. 2,6)

|| Reform M. gr. 14, Fr. 1041 f. (Orig. Rom. 5,8)

Hilar. Tract. 58,6 (M. 9, CSEL 22)

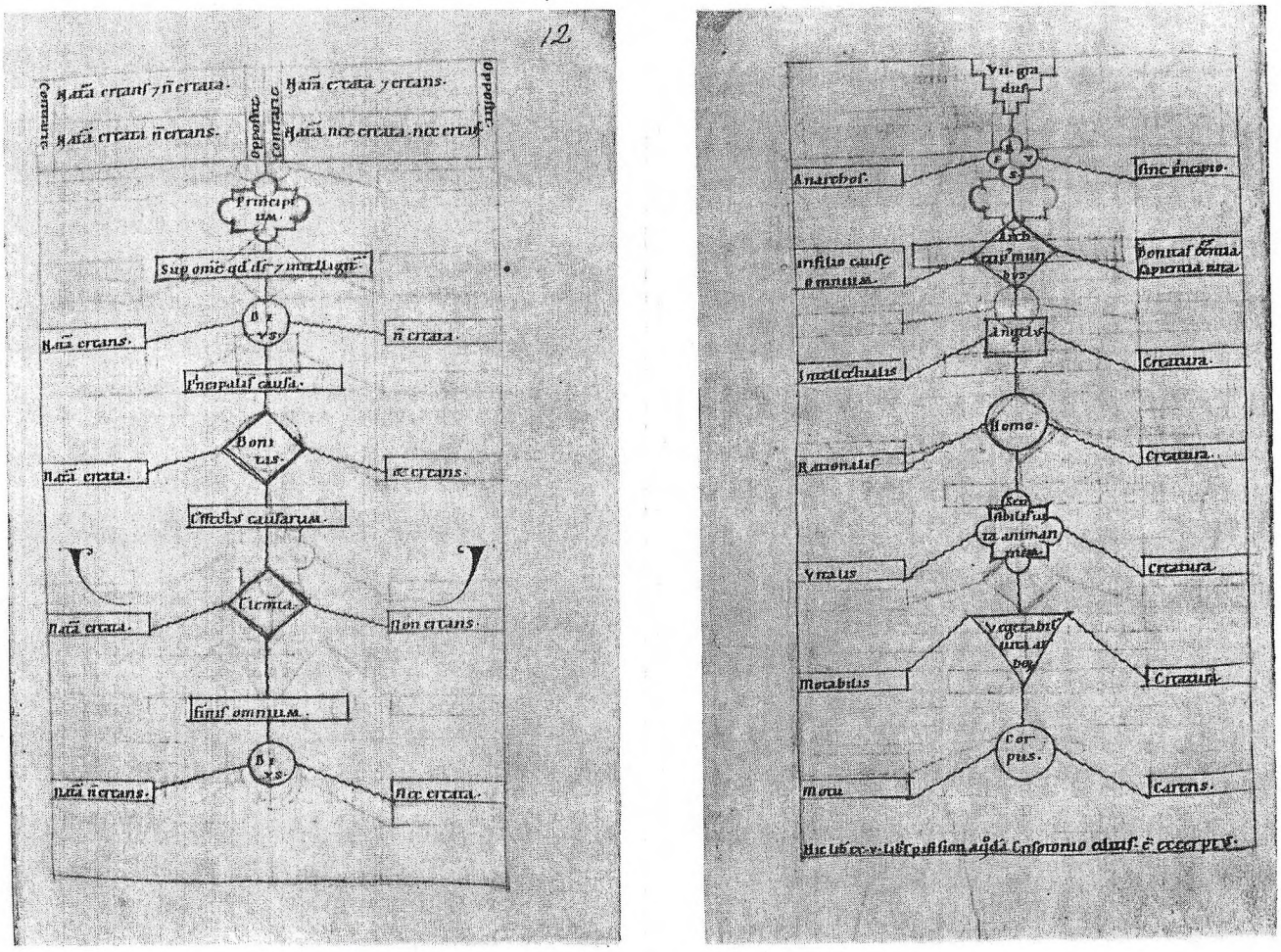
De Trinitate 1,33 (M. 10)

Hieronymus, Eph. 2,6 (M. 26)

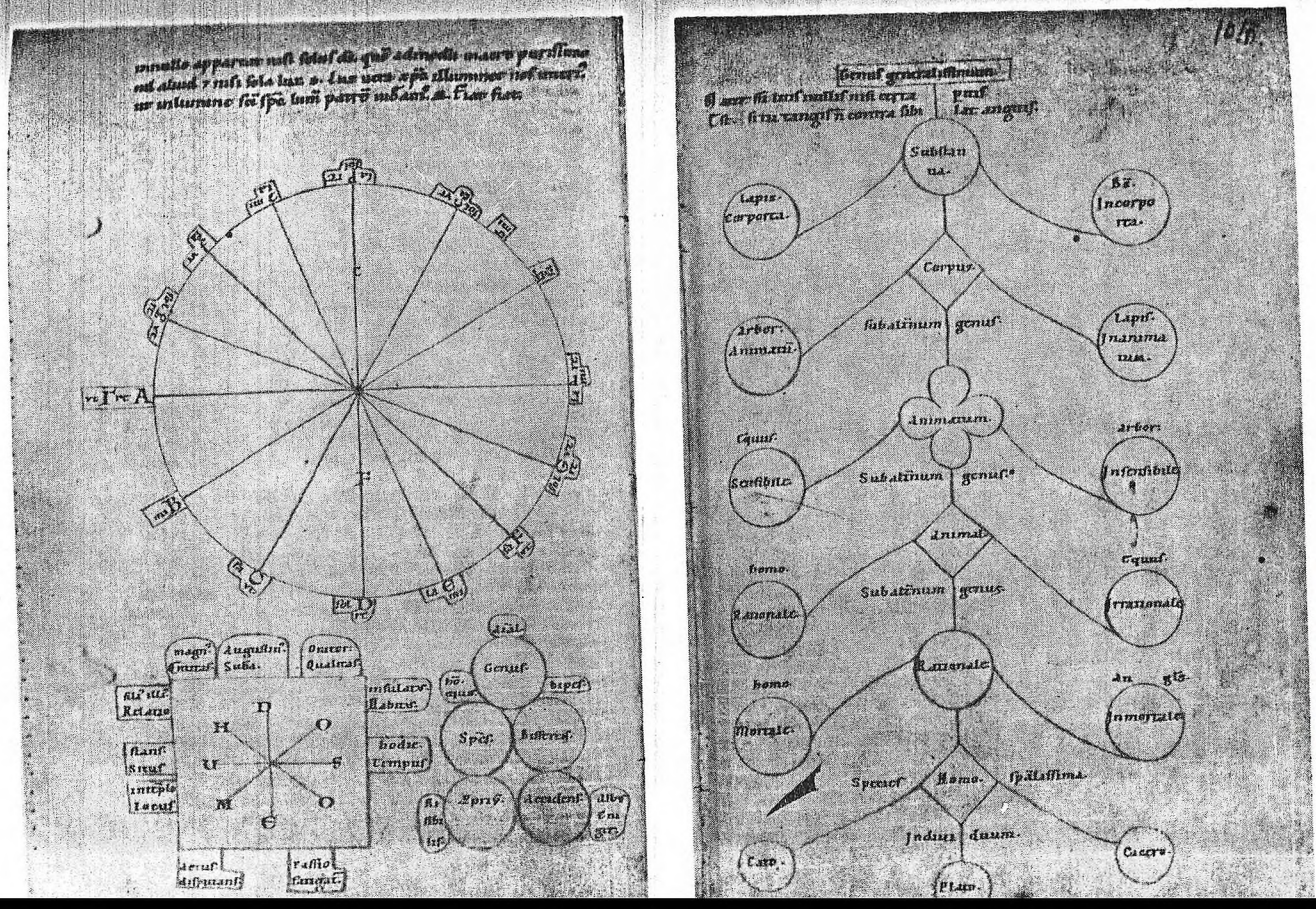
in novitate vitae ambulemus Rom. 6,4

licet is qui foris est, noster homo corrumpatur 2. Kor. 4,16

Paolo Lucentini, Honorius Augustodunensis. Clavis physicae, Temi e Testi 21 (1974)

Tav. VI – Wien, Nationalbibl. Ser. n. 3605, f. 12r-v.

Tav. VII
Wien NB. Ser. n. 3605, f. 103v-104r

Abb. 63 Riesenbibel: umbro-römisch, 1. H. 12. Jh. (7,7/10 d. nat. Gr.).

Wien NB. Ser. n. 4236

O. Mazal, Buchkunst der Romantik
(1978)

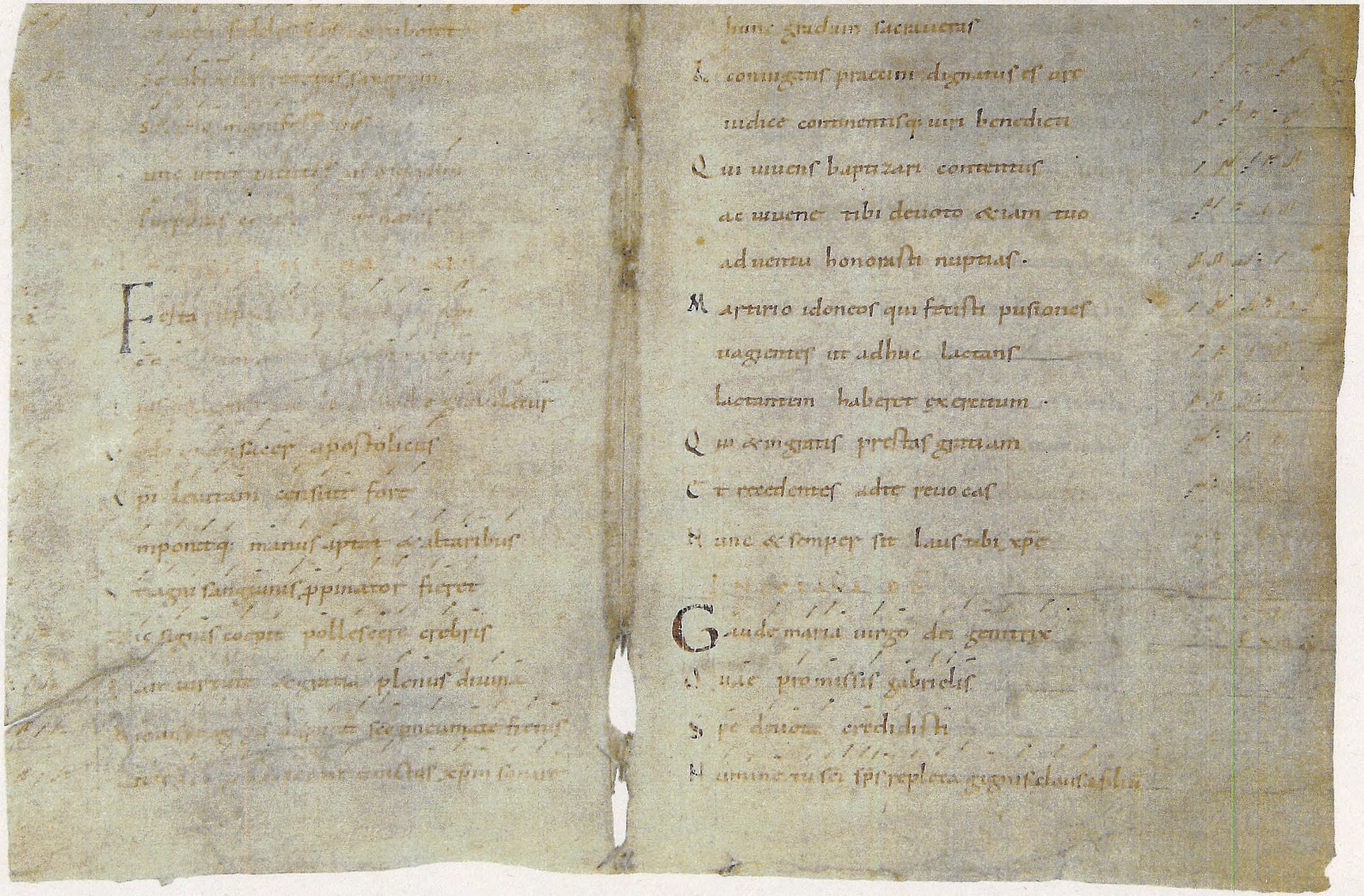

Abb. 63 Riesenbibel: ambro-römisch, 1. H. 12. Jh., 7,7/10 d. nat. Gr.).

Wien NB. Cod. s.n. 4236

Otto Mazal, Buchkunst der Romanik, ~~Bd.~~ 2 (1978)

dazu S. 294

Wien NB. Fragm. 425 → „Mittelalter"